

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10277

[Total No. of Pages : 4

[5933]-501

First Year LL.B. (Three Year Course)

LC 0501 : LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY

(2017 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any 3 questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any 2 questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any 3 short answer from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Discuss the Early Administration of Justice at Madras in (from 1639 to 1726).

Q2) Explain in detail the important Provisions of the Charter of 1726.

Q3) Critically estimate the Provisions of the Regulating Act, 1773 and the Charter of 1774.

Q4) What are the changes brought by the Reforms of Lord Cornwallis through the Scheme of Criminal Judicature, 1790?

Q5) Describe the important provisions of the Government of India Act, 1935?

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Critically Analyze the 'Trial of Raja Nand Kumar'.

Q7) Discuss in detail the jurisdiction of the Federal Court.

Q8) Explain the role of Privy Council in Indian Legal System? Are the decisions of Privy Council still relevant in the administration of justice in independent India? Comment

Q9) Write a note on Morley-Minto Reforms and the Indian Council Act, 1909.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write a short notes on any three:

- a) The Sati Regulation Act, 1829
- b) Civil Disobedience Movement
- c) High Courts established during 1947 to 1950
- d) Dual Government in Bengal
- e) The First Law Commission

❖ ❖ ❖

Total No. of Questions : 10]

PA-10277

[5933]-501

First Year LL.B. (Three Year Course)

LC 0501 : LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY

(2017 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :-

- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) मद्रास येथील सुरुवातीच्या (1639 ते 1726 पर्यंत) न्याय प्रशासनाची चर्चा करा.

प्र.2) 1726 च्या सनदातील महत्त्वाच्या तरतुदींचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.3) नियामक कायदा, 1773 (रेग्युलेटिंग अॅक्ट) आणि 1774 च्या चार्टरच्या तरतुदींचे टिकात्मक परीक्षण करा.

प्र.4) लॉर्ड कॉमवॉलिसच्या क्रिमिनल ज्युडीकेचर योजना 1790 मधील केलेल्या सुधारणांद्वारे कोणते बदल घडवून आणले गेले?

प्र.5) भारत सरकार कायदा, 1935 मधील महत्त्वाच्या तरतुदींचे वर्णन करा.

प्र.6) 'राजा नंद कुमार' यांच्या खटल्याचे समालोचनात्मक विश्लेषण करा.

प्र.7) फेडरल कोर्टाच्या अधिकारक्षेत्रावर तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.8) भारतीय कायदा व्यवस्थेतील प्रिव्ही कौन्सिलची भूमिका स्पष्ट करा? प्रिव्ही कौन्सिलचे निर्णय आजही स्वतंत्र भारतात न्यायप्रशासनात सुसंगत आहेत का? टिप्पणी करा.

प्र.9) मोर्ले-मिंटो सुधारणा आणि भारतीय परिषद कायदा, 1909 (इंडियन कौन्सिल अॅक्ट, 1909) वर टीप लिहा.

प्र.10) कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीपा लिहा:

- अ) सती नियमन कायदा, 1829
- ब) सविनय कायदेभंग चळवळ
- क) 1947 ते 1950 दरम्यान स्थापन झालेली उच्च न्यायालये
- ड) बंगालमध्ये दुहेरी सरकार
- इ) पहिला कायदा आयोग

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10278

[Total No. of Pages : 4

[5933]-502

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

LC-0502 : FAMILY LAW - I

(2017 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All parts are compulsory.*
- 2) *Attempt any three questions from part A, two questions from part B, and three questions from part C.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** What are the reasons of bifurcation of Schools under Muslim Law? Explain the Schools and sub-schools of Muslim Law.
- Q2)** What is Restitution of Conjugal Rights? In what circumstances can a suit for restitution be filed by the party to a marriage? Explain when the Court will not grant Restitution of Conjugal Rights to the applicant.
- Q3)** Elucidate the concept, utility and types of Meher. When does Meher become payable and what are the rights regarding the same available with the wife?
- Q4)** Enumerate the grounds for divorce under the Parsi Marriage and Divorce Act, 1935? What is the procedure for Divorce by Mutual Consent?
- Q5)** Discuss the various kinds of Guardians under the Hindu Minority and Guardianship Act, 1956. Explain the rights and duties of all Guardians under the Act.

P.T.O.

PART-B

[2×10=20]

- Q6)** Explain the salient features of the Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act, 2007.
- Q7)** Elaborate on the Jurisdiction and Procedure of the Courts under the Special Marriage Act.
- Q8)** Elucidate the concept and rationale behind Iddat. What are the provisions relating to period of Iddat in Shia and Sunni Law?
- Q9)** Write a brief note on the following:
- Custom as a Source of Hindu Law
  - Absolute Impediments to marry under Muslim Law

PART- C

[3×5=15]

- Q10)** Solve any three from the following:
- Rustom, Parsi husband converts as Hindu and marries another Hindu woman. Is the marriage valid?
  - Sakina Bibi and Shamshad both Muslim, marry under Special Marriage Act. Shamshad filed suit for divorce. Sakina Bibi wants to make an application for alimony pendente lite. Advise her.
  - Meera is living separately from her husband Harish due to his excessive drinking habits. She has claimed for maintenance under the Hindu Adoptions and Maintenance Act. Recently, Meera converted to Christianity. Will she get maintenance from Harish?
  - Mike and Molly, citizens of America have come to India to adopt a child. Advise them.
  - Sundar, testamentary guardian of Yash aged 15 has leased out Yash's Property for 5 years. What will be the effect of this lease?

❌ ❌ ❌

Total No. of Questions : 10]

PA-10278

[5933]-502

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

LC-0502 : FAMILY LAW - I

(2017 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
  - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) मुस्लीम कायद्यांतर्गत विचारप्रवाहांचे विभाजन होण्याची कारणे स्पष्ट करा. मुस्लीम कायद्याच्या विचारप्रवाहांचे आणि उपविचारप्रवाहांचे विश्लेषण करा.

प्र.2) दांपत्याधिकारांचे प्रत्यास्थापन (Restitution of Conjugal Rights) म्हणजे काय? त्यासाठी कोणत्या परिस्थितीत पती अथवा पत्नी दावा दाखल करू शकतो? कोणत्या परिस्थितीत न्यायालय दांपत्याधिकारांच्या प्रत्यास्थापनेचा अर्ज मान्य करणार नाही हे स्पष्ट करा.

प्र.3) मेहेरची संकल्पना, उपयुक्तता आणि प्रकार स्पष्ट करा. कोणत्या परिस्थितीत मेहेर देय होतो आणि त्यासंबंधी पत्नीला काय अधिकार आहेत ते स्पष्ट करा.

प्र.4) पारशी विवाह आणि घटस्फोट कायदा, 1935 अंतर्गत कोणकोणत्या कारणास्तव घटस्फोट घेता येतो? या कायद्यांतर्गत परस्पर संमतीने घटस्फोटाची प्रक्रिया काय आहे ते स्पष्ट करा.

प्र.5) हिंदू अज्ञानत्व व पालकत्व कायदा, 1956 अंतर्गत विविध प्रकारच्या पालकत्वांची चर्चा करा. या कायद्यांतर्गत सर्व पालकांचे अधिकार आणि कर्तव्ये समजावून सांगा.

प्र.6) पालक व ज्येष्ठ नागरिकांचे संगोपन व कल्याण कायदा, 2007 ची ठळक वैशिष्ट्ये समजावून सांगा.

प्र.7) विशेष विवाह कायद्यांतर्गत न्यायालयांचे कार्यक्षेत्र आणि कार्यपद्धती विशद करा.

प्र.8) इद्दत ची संकल्पना आणि त्याभागाची भूमिका स्पष्ट करा. शिया आणि सुन्नी कायद्यान्वये इद्दतच्या कालावधी संबंधित तरतुदी कोणत्या?

प्र.9) टीपा लिहा:

अ) प्रथा-हिंदू कायद्याचा स्रोत

ब) मुस्लीम कायद्यानुसार विवाह करण्यास पूर्ण अडथळे (absolute impediments)

प्र.10) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा:

अ) रुस्तम हा पारशी वर हिंदू धर्मात प्रवेश करतो आणि एका हिंदू महिलेशी लग्न करतो. हे लग्न वैध ठरेल का?

ब) सकीना बीबी आणि शमशाद हे दोघेही मुस्लीम असून त्यांनी स्पेशल मॅरेज ॲक्टनुसार लग्न केले आहे. सकीना बीबी यांना अंतरिम पोटगीसाठी अर्ज करायचा आहे. त्यांना सल्ला द्या.

क) पती हरीशच्या अतिमद्यपानाच्या सवयीमुळे मीरा त्याच्यापासून वेगळी राहत आहे. तिने हिंदू दत्तक आणि देखभाल कायद्यांतर्गत पोटगीसाठी दावा केला आहे. अलीकडेच मीराने ख्रिश्चन धर्म स्वीकारला आहे. तिला हरीशकडून पोटगी मिळेल का?

ड) माइक आणि मॉली हे अमेरिकेतील नागरिक मूल दत्तक घेण्यासाठी भारतात आले आहेत. त्यांना सल्ला द्या.

इ) सुंदर हा यश ह्या 15 वर्षांच्या मुलाचा इच्छापत्रानुसार नेमणूक केलेला पालक (Testamentary Guardian) असून त्याने यशची मालमत्ता 5 वर्षांसाठी भाड्याने दिली आहे. या भाडेपट्ट्याची वैधता स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10279

[Total No. of Pages : 4

[5933]-503

F.Y. LL.B. (Semester - I)

(First Year of Three Years Law Course)

LC-0503 : LAW OF CONTRACT - I

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All Parts are compulsory.
- 2) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 3) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 4) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) What is acceptance? Explain the legal rules regarding valid acceptance and its communication with the help of decided cases.
- Q2) Define 'Consent'. When consent is said to be free? Distinguish between 'Coercion' and 'Undue Influence' with the help of decided cases.
- Q3) Explain the doctrine of privity of contract and the exceptions if any with the help of decided cases.
- Q4) What do you understand by 'Discharge of Contract'? Explain the various modes of discharge of contract under the Indian Contract Act, 1872.
- Q5) Explain 'Specific performance of a contract' and the circumstances in which specific performance may or may not be granted? What are the remedies available to the aggrieved party for non-performance of a contract?

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the nature of minor's agreement with the help of case laws.
- Q7)** Explain the law relating to the 'wagering agreement' under the Indian Contract Act, 1872.
- Q8)** Explain the remedies available to an aggrieved party on the breach of contract.
- Q9)** Explain the rules relating to time and place of performance of contract.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes on any three :

- a) E-Contracts
- b) Unsound mind
- c) Kinds of Consideration
- d) Derry V. Peek
- e) Quasi-contracts

***

Total No. of Questions : 10]

PA-10279

[5933]-503

F.Y. LL.B. (Semester - I)

(First Year of Three Years Law Course)

LC-0503 : LAW OF CONTRACT - I

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) सर्व भाग अनिवार्य आहे.
  - 2) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 4) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग -अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** स्वीकृती म्हणजे काय? वैध स्वीकृती आणि त्याचे कायदेशीर नियम निर्णय घेतलेल्या प्रकरणांच्या मदतीने स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** 'संमती' परिभाषित करा. संमती मुक्त आहे असे कधी म्हटले जाते? निर्णय झालेल्या प्रकरणांच्या मदतीने 'जबरदस्ती' आणि 'गैरवाजवी प्रभाव' यातील फरक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** संविदाजन्य हितसंबंध सिद्धांत आणि अपवाद असल्यास, निर्णय झालेल्या प्रकरणांच्या मदतीने स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** 'संविदा निर्वहनाच्या/विसर्जनाच्या' पद्धती म्हणजे काय? भारतीय संविदा अधिनियम, 1872 अंतर्गत संविदा विसर्जनाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5)** 'संविदाचे विनिर्दिष्ट पालन' आणि संविदाचे विनिर्दिष्ट पालन कुठल्या विशिष्ट परिस्थितीमध्ये मंजूर केले जाऊ शकते किंवा नाही स्पष्ट करा. संविदाच्या अकार्यक्षमतेसाठी पीडित पक्षाकडे कोणते उपाय उपलब्ध आहेत?

- प्रश्न 6) अल्पवयीन व्यक्तीच्या कराराचे स्वरूप निर्णय झालेल्या प्रकरणांच्या मदतीने स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) भारतीय संविदांतर्गत 1872 'वेजिंग करार/जुगाराच्या मार्गाने केलेले करार' संबंधित कायद्याचे स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 8) संविदाभंगवर पोडित पक्षाला उपलब्ध असलेल्या उपायांचे स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 9) संविदाच्या कामगिरीची वेळ आणि ठिकाणाशी संबंधित नियम स्पष्ट करा.

- प्रश्न 10) थोडक्यात टीप लिहा (कोणत्याही तीन) :
- अ) ई-संविदा
- ब) विकल मन
- क) वचन प्रतिफळाचे प्रकार
- ड) डेरी वि. पीक
- इ) 'संविदेने निर्माण केलेल्या संबंधाशी सदृश विवक्षित संबंध'

***

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10658

[Total No. of Pages : 4

[5933]-504

F.Y. LL.B. (Semester - I)

(First Year of Three Years Law Course)

LC-0504 : LAW OF CRIMES

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.

PART - A (Attempt Any Three)

[3 × 15 = 45]

Q1) Elaborate the elements of crimes in detailed manner.

Q2) Explain the concept of 'abatement' and 'abettor'. When abatement becomes punishable?

Q3) Discuss the laws relating to outraging the modesty of women, sexual harassment and voyeurism.

Q4) Critically comment on the offence of 'Defamation' given under Indian Penal Code, 1860.

Q5) What are the stages of commission of crime? Elucidate in detailed manner.

P.T.O.

PART - B (Attempt Any Two)

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Write notes on historical development of Indian Penal Code 1860.
- Q7)** Explain the concepts 'joint liability', vicarious liability and strict liability under Indian Penal Code 1860.
- Q8)** Define unlawful assembly, rioting and affray.
- Q9)** What is hurt and grievous hurt?

PART - C (Attempt Any Three)

[3 × 5 = 15]

Q10) Answer Any Three of the following :

- a) 'A' obstructs a path along which 'Z' has a right to pass, 'A' not believing in good faith that he has a right to stop the path. 'Z' is thereby prevented from passing. Discuss the liability of 'A'.
- b) 'A' shakes his fist at 'Z', intending or knowing it to be likely that he may thereby cause 'Z' to believe that 'A' is about to strike Z. Discuss the liability of 'A'.
- c) 'A' puts a bait for dogs in his pocket, and thus induces 'Z's dog to follow it. Here, if 'A's intention be dishonestly to take the dog out of 'Z's possession without 'Z's consent. Discuss the liability of 'A'.
- d) 'A', being executor to the will of a deceased person, dishonestly disobeys the law which directs him to divide the effects according to the will, and appropriates them to his own use. Discuss the liability of 'A'.
- e) 'A', by pledging as diamond articles which he knows are not diamonds, intentionally deceives 'Z', and thereby dishonestly induces 'Z' to lend money. Discuss the liability of 'A'.

Total No. of Questions : 10]

PA-10658

[59331-504

F.Y. LL.B. (Semester - I)

(First Year of Three Years Law Course)

LC-0504 : LAW OF CRIMES

(गुन्हांचा कायदा)

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

उमेदवारांना सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग अ (कोणतेही तीन प्रयत्न करा)

[3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) गुन्हांचे घटक तपशीलवार रीतीने स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) गुन्हा करण्यास प्रवृत्त करणे आणि प्रवृत्त करणारा या संकल्पना स्पष्ट करा. प्रवृत्त करणे दंडनीय कधी होते?

प्रश्न 3) स्त्रियांचा विनयभंग, लैंगिक छळ आणि व्हॉय्युरिझमशी संबंधित कायदांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) भारतीय दंड संहिता, 1860 अंतर्गत दिलेल्या 'मानहानी' च्या गुन्हावर टीकात्मक टिप्पणी करा.

प्रश्न 5) गुन्हा घडण्याचे टप्पे कोणते आहेत? तपशीलवारपणे स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6) भारतीय दंड संहिता 1860 च्या ऐतिहासिक विकासावर टिपा लिहा.
- प्रश्न 7) भारतीय दंड संहिता 1860 अंतर्गत 'संयुक्त दायित्व', विकृत दायित्व (vicarious liability) आणि कठोर दायित्व या संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) बेकायदेशीर सभा, दंगा आणि भांडणे यांची व्याख्या करा.
- प्रश्न 9) दुखापत आणि गंभीर दुखापत म्हणजे काय?

- प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीनची उत्तरे द्या :
- अ) 'अ' अशा मार्गात अडथळा आणतो ज्यावरून 'झेड' ला जाण्याचा अधिकार आहे, 'अ' चांगल्या हेतूने असे न करता, 'झेड' ला जाण्यापासून रोखले जाते. 'अ' च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- ब) 'अ' हा 'झेड'कडे पाहून आपली मूठ पिळतो या हेतूने किंवा हे जाणून की तो 'झेड' ला विश्वास देऊ शकतो की 'अ' हा 'झेड' ला मारणार आहे. 'अ' च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- क) 'अ' त्याच्या खिशात कुत्र्यांसाठी आमिष ठेवतो आणि अशा प्रकारे 'झेड' च्या कुत्र्याला त्याचे पालन करण्यास प्रवृत्त करतो. येथे, 'झेड' च्या संमतीशिवाय 'झेड'च्या ताब्यातून कुत्रा काढून घेण्याचा 'अ'चा हेतू अप्रामाणिकपणे असेल तर. 'अ'च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- ड) 'अ' मृत व्यक्तीच्या इच्छेचा अंमलबजावणी करणारा, अप्रामाणिकपणे कायद्याचे उल्लंघन करतो जो त्याला इच्छेनुसार परिणाम विभाजित करण्यास सांगतो आणि तो स्वतःच्या वापरासाठी वापरतो. 'अ' च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- इ) 'अ', हिरे नसलेल्या हिऱ्याच्या वस्तू गहाण ठेवून, जाणूनबुजून 'झेड' ला फसवतो आणि त्याद्वारे अप्रामाणिकपणे 'झेड' ला पैसे देण्यास प्रवृत्त करतो. 'अ' च्या दायित्वाची चर्चा करा.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 15]

SEAT No. :

PA-10280

[5933]- 505

[Total No. of Pages : 4

**First Year LL.B. (Three Year Course)
LO-0505 : HEALTH AND FOOD LAW
(2017 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.*
- 2) *Attempt any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.*
- 3) *Attempt any three questions from Part C. Each question in Part C carries 05 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3×15=45]

Attempt any Three questions (45 Marks)

Each question carries 15 Marks.

Q1) Write a note on Women empowerment

Q2) Explain the obligations of state government for good safety.

Q3) Discuss Directive principles of state policy and health.

Q4) Discuss general principles of food safety and standard act.

Q5) Write the provisions relating to import of food safety and standard act.

PART-B

[2×10=20]

Attempt any Two questions (20 Marks)

Each questions carries 10 Marks.

Q6) Write the provisions of Maternity benefit act related to Health.

Q7) What is the importance and historical background of Health in India.

P.T.O.

Q8) Write a note on transplantation of Human organ Act 1994.

Q9) What is the need object and concept of food safety and standard act 2006. Explain.

Q10) Explain provisions related to Health under factories act 1948.

PART- C

[3×5=15]

Attempt any Three questions (15 Marks)

Each question carries Five Marks.

Q11) Offences and penalties of food safety and standard act.

Q12) Right to food.

Q13) Directive principles of state policy and health.

Q14) General principles of food safety.

Q15) Concept of Health.

Total No. of Questions : 15]

PA-10280

[5933]- 505

First Year LL.B. (Three Year Course)
LO-0505 : HEALTH AND FOOD LAW
(2017 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
  - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) महिला सक्षमीकरणावर एक टीप लिहा.

प्र.2) चांगल्या सुरक्षिततेसाठी राज्य सरकारच्या जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

प्र.3) राज्य धोरण आणि आरोग्याच्या निर्देशक तत्वांची चर्चा करा.

प्र.4) अन्न सुरक्षा आणि मानक कायदांची सामान्य तत्वे चर्चा करा.

प्र.5) अन्न सुरक्षा आणि मानक कायदा आयात करण्यासंबंधीच्या तरतुदी लिहा.

प्र.6) आरोग्याशी संबंधित मातृत्व लाभ कायद्याच्या तरतुदी लिहा.

प्र.7) भारतातील आरोग्याचे महत्त्व आणि ऐतिहासिक पार्श्वभूमी काय आहे.

प्र.8) मानवी अवयव प्रत्यासोपण कायदा 1994 ची नोंद लिहा.

प्र.9) अन्न सुरक्षा आणि मानक कायदा 2006 ची गरज आणि संकल्पना काय आहे. स्पष्ट करा.

प्र.10) कारखाना अधिनियम 1948 अंतर्गत आरोग्याशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.11) अन्न सुरक्षा आणि मानक कायद्याचे गुन्हे आणि दंड.

प्र.12) अन्नाचा अधिकार.

प्र.13) राज्य धोरण आणि आरोग्य निर्देशक तत्त्वे.

प्र.14) अन्न सुरक्षेची सामान्य तत्त्वे.

प्र.15) आरोग्याची संकल्पना.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10281

[Total No. of Pages : 4

[5933]-506

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

LO 0506 : EQUITY AND TRUST LAW

(2017 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any 3 questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) *Attempt any 2 questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) *Attempt any 3 short notes from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Enumerate the powers and functions of charity commissioner under The Maharashtra Public Trusts Act, 1950

Q2) Define Equity. Write in detail history and development of Equity.

Q3) State and explain the circumstances under which the trust is extinguished.

Q4) Discuss in brief the concepts of 'Dharmada' and Cypres

Q5) Discuss in detail various kinds of Trusts under the Indian Trusts Act, 1882

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Explain Surcharge. How surcharge is imposed under the provisions of the Maharashtra Public Trust Act, 1950.

Q7) Write in details provisions relating to the appointment of Trustees.

Q8) State and Explain Rights and Liabilities of Beneficiaries.

Q9) Explain in detail the concept of Fiduciary Relationship with the help of appropriate Examples.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write short notes on any Three.

- a) He who seeks Equity must do Equity
- b) Public Trusts Administration Fund
- c) Delay defeats equity
- d) Restrictions on Trustees
- e) Private trust and Public trust

✘ ✘ ✘

Total No. of Questions : 10]

PA-10281

[5933]-506

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

LO 0506 : EQUITY AND TRUST LAW

(2017 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :-

- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
- 3) प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, 1950 अंतर्गत धर्मादाय आयुक्तांचे अधिकार आणि कर्तव्ये लिहा.

प्र.2) इक्विटीची व्याख्या करा. इक्विटीचा इतिहास आणि विकास तपशीलवार लिहा.

प्र.3) कोणत्या परिस्थितीत विश्वास संपुष्टात येते हे स्पष्ट करा.

प्र.4) धर्मदा म्हणजे काय? महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, 1950 अंतर्गत 'धर्मादा' शी संबंधित महत्त्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.5) भारतीय न्यास कायदा, 1882 अंतर्गत विश्वस्त संस्थांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.6) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम 1950 अंतर्गत अर्थसंकल्पीय, लेखा आणि लेखापरीक्षाशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.7) विश्वस्तांच्या नियुक्तीसंबंधीच्या तरतुदी तपशीलवार लिहा.

प्र.8) लाभार्थीचे अधिकार आणि दायित्वे स्पष्ट करा.

प्र.9) विश्वस्त संबंधांची संकल्पना सांगा आणि स्पष्ट करा तसेच अपवादांसह विश्वस्त संबंधांच्या तत्वांची माहिती लिहा.

प्र.10) टीपा लिहा.

- अ) इक्विटी शोधतो त्याने इक्विटी केली पाहिजे
- ब) जो सार्वजनिक विश्वस्त प्रशासन निधी
- क) विलंब इक्विटीचा पराभव करतो
- ड) विश्वस्तांवरील निर्बंध
- इ) सार्वजनिक ट्रस्ट आणि खाजगी ट्रस्ट

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10354

[Total No. of Pages : 4

[5933]-507

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

**LO - 0507 (C) : CRIMINAL PSYCHOLOGY AND CRIMINAL
SOCIOLOGY**

(2017 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part - 'A' each question in Part 'A' is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part - 'B' each question in Part 'B' is for 10 marks.*
- 3) *Answer questions No. 10 from Part - 'C' as directed. Question No. 9 is for 15 marks*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Define criminology. Discuss its significance and application in the criminal justice system.

Q2) Explain 'Socialization and Crime' with special reference to Differential Association Theory.

Q3) What is Criminology? Discuss the positivist approach of Cesare Lombroso.

Q4) "Poor people are more likely to commit crimes because they are unable to achieve monetary or social success in any other way" Discuss the Social Disorganization theory in the light of given statement.

Q5) Discuss the meaning, purpose and scope of Criminal Psychology. Compare Psychological approach with psycho-analytical approach to crime.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Define Psychometric Test. Discuss how it can be used in Criminal behavior.
- Q7)** State and explain meaning and scope of Forensic Psychology. Discuss its application in court.
- Q8)** Explain and distinguish between Hirsch's Social Control theory and Differential Reinforcement theory.
- Q9)** Explain classical school of criminology. Distinguish it from Neo classical School.

PART - C

Q10) Write short notes on the following: (Any Three): **[3×5=15]**

- a) Social structure theory.
- b) Role of forensic psychology in the investigation of crime.
- c) Human aggression and violence to crime.
- d) Crime and frustration relation.
- e) Crime and aggression relation.

Total No. of Questions : 10]

PA-10354

[5933]-507

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

LO - 0507 (C) : CRIMINAL PSYCHOLOGY AND CRIMINAL
SOCIOLOGY

(2017 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्र. 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) गुन्हेगारी शास्त्राची व्याख्या करा. त्याचे न्यायव्यवस्थेमध्ये महत्त्व आणि उपयोग यावर चर्चा करा.

प्र.2) भिन्नता संघटना सिद्धांताच्या विशेष संदर्भासह 'समाजीकरण आणि गुन्हे' स्पष्ट करा.

प्र.3) गुन्हेगारी शास्त्र म्हणजे काय? सीझर लोम्ब्रोसोच्या सकारात्मक दृष्टिकोनावर चर्चा करा.

प्र.4) "गरीब लोक गुन्हे करण्याची अधिक शक्यता असते कारण ते इतर कोणत्याही प्रकारे आर्थिक किंवा सामाजिक यश मिळवू शकत नाहीत" दिलेल्या विधानाच्या संदर्भात सामाजिक अव्यवस्था सिद्धांतावर चर्चा करा.

प्र.5) गुन्हेगारी मानसशास्त्राचा अर्थ, उद्देश आणि व्याप्ती यावर चर्चा करा. गुन्हासाठी मानसशास्त्रीय दृष्टिकोनाची मानसिक-विश्लेषणात्मक दृष्टिकोनाशी तुलना करा.

प्र.6) मानसिक क्षमता चाचणी परिभाषित करा. गुन्हेगारी वर्तनात त्याचा कसा वापर केला जाऊ शकतो यावर चर्चा करा.

प्र.7) न्यायवैद्यक मानसशास्त्राचा अर्थ सांगा आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. न्यायालयात त्याच्या उपयोगितेची चर्चा करा.

प्र.8) हिर्षा सामाजिक नियंत्रण सिद्धांत आणि विभेदक मजबुतीकरण सिद्धांत यांच्यातील स्पष्टीकरण आणि फरक करा.

प्र.9) मानसशास्त्राचे क्लासिकल स्कूल समजावून सांगा. निओ-क्लासिकल स्कूल पासून वेगळे करा.

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा.

[3×15=15]

- अ) सामाजिक रचना सिद्धांत.
- ब) गुन्हाच्या तपासात न्यायवैद्यक मानसशास्त्राची भूमिका.
- क) गुन्हासाठी मानवी आक्रमकता आणि हिंसा.
- ड) गुन्हेगारी आणि निराशा संबंध.
- इ) गुन्हा आणि आक्रमकता संबंध.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10355

[Total No. of Pages : 4

[5933]-508

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)
LO-0508D : AGRICULTURAL MARKETING LAW
(2017 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part - A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part - B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part - C as directed. Each question carries 5 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Explain provisions under National Food Security Act, 2013 pertaining to right to receive food grains at subsidised prices by persons belonging to eligible households under targeted public distribution system.
- Q2)** Discuss in detail objective of the Protection of Plant varieties and Farmers Rights Act, 2001 and how it has Protected Plant Varieties and Farmers Rights.
- Q3)** Explain provisions of Central Warehousing Corporation and State Warehousing Corporation under The Warehousing Corporations Act, 1962.
- Q4)** Explain Concept of Agricultural Marketing and Market along with Classification of Markets and types of Marketing.
- Q5)** Write a detailed note various Agricultural and Crop Insurance Schemes in India.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain Powers and Duties of Market Committees under the Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 1963.
- Q7)** Discuss in detail Midday Meal Scheme (MMS) provisions under the National Food Securities Act, 2013.
- Q8)** Examine Characteristics features of Indian Agriculture and Farmers' Community.
- Q9)** Explain Objects and Reasons of Model Act the State Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 2016 alongwith provisions of staff of Marketing Committee.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write short notes on (any 3).

- a) National Agriculture Insurance Scheme (NAIS).
- b) Comprehensive Crop Insurance Scheme (CCIS).
- c) Market fund.
- d) Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana (PMFBY).
- e) Risk Perceptions of Indian Farmers.

Total No. of Questions : 10]

PA-10355

[5933]-508

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)
LO-0508D : AGRICULTURAL MARKETING LAW
(2017 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
  - 3) निर्देशानुसार भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
  - 4) उज्वीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[3×15=45]

- प्र.1)** राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 अंतर्गत लक्षित सार्वजनिक वितरण प्रणाली अंतर्गत पात्र कुटुंबातील व्यक्तींना अनुदानित किमतीत अन्नधान्य मिळण्याच्या अधिकाराशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्र.2)** वनस्पती वाणांचे संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 च्या उद्दिष्टांची तपशीलवार चर्चा करा. आणि त्यात वनस्पतींचे वाण आणि शेतकरी हक्क कसे संरक्षित आहेत.
- प्र.3)** वेअरहाऊसिंग कॉर्पोरेशन कायदा, 1962 अंतर्गत केंद्रीय वखार निगम आणि राज्य वखार निगमच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्र.4)** बाजाराच्या वर्गीकरणासह आणि विपणनाच्या प्रकारांसह कृषी विपणन आणि बाजाराची संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.5)** भारतातील विविध कृषी आणि पीक विमा योजनांची तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.6) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न पणन (विकास आणि नियमन) अधिनियम, 1963 अंतर्गत बाजार समित्यांचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.

प्र.7) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 अंतर्गत मध्यान्ह भोजन योजना (MMS) तरतुदींबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.8) भारतीय शेतती आणि शेतकरी समुदायाची वैशिष्ट्यपूर्ण वैशिष्ट्ये तपासा.

प्र.9) राज्य कृषी उत्पन्न पणन (विकास आणि विनियमन) अधिनियम, 2016 आणि विपणन समितीच्या कर्मचाऱ्यांच्या तरतुदींसह मॉडेल कायद्याच्या वस्तू आणि कारणे स्पष्ट करा.

प्र.10) लहान नोट्स वर लिहा (कोणतेही तीन) :

- अ) राष्ट्रीय कृषी विमा योजना (NAIS)
- ब) सर्वसमावेशक पीक विमा योजना (CCIS)
- क) मार्केट फंड
- ड) प्रधानमंत्री फसल विमा योजना (PMFBY)
- इ) भारतीय शेतकऱ्यांची जोखीम धारणा

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10282

[Total No. of Pages : 4

[5933]-509

LL.B. (First Year of Three - Year Law Course)

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - I

(2017 Pattern) (Semester - I) (LO 0509)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[45]

Q1) Explain the definition, Concept and Nature of Intellectual Property. Critically analysis the theories of Intellectual property with appropriate illustrations.

Q2) Explain the Meaning and definition of Copyright. Discuss the General Provisions of the Berne Convention for the Protection of Literacy and Artistic Works and its effect on Developing Countries.

Q3) Define the term the Patent. Discuss the patentable and non-patentable subject matter with appropriate judicial pronouncements.

Q4) Discuss the various Kinds of Marks in the field of Intellectual Property with appropriate illustrations. Enumerate the rights of Trade Mark holder.

Q5) What do you mean by Bio-diversity and Traditional Knowledge? Enumerate the need of protection of Bio-diversity and Traditional Knowledge with landmark Judicial decisions.

P.T.O.

PART - B

[20]

- Q6)** Explain the meaning and definition of Industrial Designs. Enumerate the provisions relating to Protection of Industrial Designs under TRIPS.
- Q7)** Define the Definition and Concept of Geographical Indications and Plant Varieties with appropriate illustrations.
- Q8)** Critically analysis the provisions relating to protection of technology-based works.
- Q9)** Explain the various form of Intellectual Property. Enumerate the difference between Intellectual Property and other tangible and intangible properties.

PART - C

[15]

Q10) Write short notes on any Three:

- a) Misuse of patent
- b) Distinction between Industrial Designs and Copyright
- c) Doctrine of Equivalents
- d) Advantages of the Madrid Agreement
- e) The UPOV Convention

Total No. of Questions : 10]

PA-10282

[5933]-509

LL.B. (First Year of Three - Year Law Course)
INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - I
(2017 Pattern) (Semester - I) (LO 0509)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
  - 4) उज्वीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[45]

- प्र.1)** बौद्धिकसंपदेची व्याख्या, संकल्पना आणि स्वरूप स्पष्ट करा. योग्य उदाहरणांसह बौद्धिक संपदेच्या सिद्धांतांचे गंभीरपणे विश्लेषण करा.
- प्र.2)** कॉपीराइटचा अर्थ आणि व्याख्या स्पष्ट करा. साक्षरता आणि कलात्मककार्यांच्या संरक्षणासाठी बर्न कन्व्हेंशनच्या सामान्य तरतुदी आणि विकसितशील देशांवर त्याचा परिणाम यावर चर्चा करा.
- प्र.3)** पेटंट या शब्दाची व्याख्या करा. पेटंट करण्यायोग्य आणि पेटंट न करण्यायोग्य विषयावर योग्यन्यायिक निर्णयांसह चर्चा करा.
- प्र.4)** बौद्धिक संपदा क्षेत्रातील विविध प्रकारच्या गुणांची योग्य चित्रांसह चर्चा करा. ट्रेडमार्कधारकाच्या अधिकारांची गणना करा.
- प्र.5)** जैव-विविधता आणि पारंपारिक ज्ञान म्हणजे काय? ऐतिहासिक न्यायिक निर्णयांसह जैव-विविधता आणि पारंपारिक ज्ञानाच्या संरक्षणाची आवश्यकता मोजा.

प्र.6) औद्योगिक रचनांचा अर्थ आणि व्याख्या स्पष्ट करा. TRIPS अंतर्गत औद्योगिक डिझाईन्सच्या संरक्षणाची संबंधित तरतुदींची गणना करा.

प्र.7) भौगोलिक संकेत आणि वनस्पतींच्या जातींची व्याख्या आणि संकल्पना योग्य उदाहरणांसह परिभाषित करा.

प्र.8) तंत्रज्ञानावर आधारित कामांच्या संरक्षणाशी संबंधित तरतुदींचे गंभीरपणे विश्लेषण करा.

प्र.9) बौद्धिक संपदेचे विविध स्वरूप स्पष्ट करा. बौद्धिक संपदा आणि इतर मूर्त-अमूर्त मालमत्ता गुणधर्मांमधील फरक स्पष्ट करा.

प्र.10) कोणत्याही तीनवर टिपा लिहा.

- अ) पेटंटचा गैरवापर
- ब) औद्योगिक डिझाईन आणि कॉपीराइटमधील फरक
- क) समतुल्य सिद्धांत
- ड) माद्रिद कराराचे फायदे
- इ) UPOV अधिवेशन

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10347

[Total No. of Pages : 4

[5933]-601

First Year LL.B. (Semester - II)
(First Year of Three Years Law Course)
LC 0601 : CONSTITUTIONAL LAW I
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.*

PART - A (Attempt any Three)

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain the meaning, object, content and utility of Preamble of Indian Constitution.
- Q2)** Define the concept, origin and development of Human Rights given under Part III of Indian Constitution.
- Q3)** Define the concept of secularism and right to freedom of religion given in Constitution of India.
- Q4)** Elaborate the Fundamental Duties given in article 51 A of Indian Constitution.
- Q5)** Explain the kinds of amendment of Constitution and the emergence of Basic Structure Doctrine.

P.T.O.

PART - B (Attempt any Two)

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the salient features of Constitution of India.
- Q7)** Define the Concept of Law and Law in force given under article 13 of Indian Constitution.
- Q8)** Discuss the cultural and educational rights of minorities under article 29 to 30 of Indian Constitution.
- Q9)** Elucidate the development and importance of Public Interest Litigation.

PART - C (Attempt any Three)

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes :

- a) Writ of Prohibition
- b) Privilege against Self-Incrimination
- c) Traffic in Human Beings
- d) Abolition of Untouchability
- e) Doctrine of Eclipse

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 10]

PA-10347

[5933]-601

First Year LL.B. (Semester - II)
(First Year of Three Years Law Course)

LC 0601 : घटनात्मक कायदा I

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ (कोणतेही तीन प्रयत्न करा)

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** भारतीय राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेचा अर्थ, उद्देश, आशय आणि उपयोगिता स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** भारतीय राज्यघटनेच्या भाग III अंतर्गत दिलेली मानवी हक्कांची संकल्पना, मूळ आणि विकास स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** भारतीय संविधानात धर्मनिरपेक्षता आणि धर्मस्वातंत्र्याचा अधिकार या संकल्पनेवर भाष्य करा.
- प्रश्न 4)** भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 51 अ मध्ये दिलेली मूलभूत कर्तव्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5)** घटनादुरुस्तीचे प्रकार आणि मूलभूत संरचना सिद्धांताचा उदय स्पष्ट करा.

प्रश्न 6) भारतीय राज्यघटनेची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 13 अंतर्गत दिलेली कायदा आणि कायदा अंमलात आहे, या संकल्पनेची व्याख्या करा.

प्रश्न 8) भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 29 ते 30 अंतर्गत अल्पसंख्याकांच्या सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक अधिकारांची चर्चा करा.

प्रश्न 9) जनहित याचिकांचा विकास आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 10) लहान नोट्स लिहा.

अ) मनाईची रिट

ब) स्वतःचा अरोपाविरुद्ध विशेषाधिकार

क) मानवांची वाहतूक

ड) अस्पृश्यता निर्मूलन

इ) ग्रहणाचा सिद्धांत

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10348

[Total No. of Pages : 4

[5933]-602

LL.B. (Semester - II)

LC-0602 : FAMILY LAW - II

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part-A. Each question in Part - A carries 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part-B. Each question in Part - B carries 10 marks.
- 3) Attempt any three problems from part-C. Each problem carries 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) 'The Will making power of a Muslim is restricted'. Explain.
- Q2) Explain the various categories of property and its incidents under the Hindu Law.
- Q3) Write a Detailed note on 'Partition' under Hindu Law.
- Q4) Discuss the essentials and kinds of valid gift under the Muslim Law.
- Q5) Discuss the provisions relating to male dying intestate under the Hindu Succession Act, 1956.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) Discuss law relating to appointment, removal, powers and duties of 'Mutawali' under the Muslim Law.
- Q7) Discuss 'Will' and 'Codicil'. State the rules of its execution.
- Q8) Define legacy. Explain the different types of legacy.
- Q9) Write a note on 'Domicile' as provided under the Indian Succession Act, 1925.

P.T.O.

Q10) Solve any three from the following :

- a) A testator makes a will in favour of X however in the lifetime of testator X dies. State its effect.
- b) A, a Parsi female dies leaving behind her father, mother and two daughters. Among whom her Property will be distributed?
- c) A bequeaths five thousand rupees to B on a condition that he shall murder C. What is the effect of such a bequest?
- d) A bequeaths his property to "Thomas the second son of my brother John" The testator has only one brother named John who has a son named William. Who will get the legacy?
- e) A has three children, John, Mary and Henry. They all die before the father John Leaving two children, Mary three and Henry four. How will A's property devolve?

Total No. of Questions : 10]

PA-10348

[5933]-602

LL.B. (Semester - II)

LC-0602 : FAMILY LAW - II

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन समस्यांचा प्रयत्न करा. प्रत्येकी समस्येला 5 गुण असतात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) 'मुसलमानाची इच्छाशक्ती मर्यादित आहे', स्पष्ट करणे.
- प्रश्न 2) हिंदू कायद्यांतर्गत मालमत्तेच्या विविध श्रेणी आणि त्यातील घटना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) हिंदू कायद्यांतर्गत 'विभाजन' वर तपशीलवार नोंद लिहा.
- प्रश्न 4) मुस्लिम कायद्यांतर्गत आवश्यक गोष्टी आणि वैध भेटवस्तूंची चर्चा करा.
- प्रश्न 5) हिंदू उत्तराधिकार अधिनियम, 1956 मधील पुरूष मृत्यूशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) मुस्लिम कायद्यांतर्गत 'मुतावली' ची नियुक्ती, पदच्युती, अधिकार आणि कर्तव्ये यांच्याशी संबंधित कायद्याची चर्चा करा.
- प्रश्न 7) 'विल' आणि 'कोडिसिल' वर चर्चा करा. त्याच्या अंमलबजावणीचे नियम सांगा.
- प्रश्न 8) वारसा परिभाषित करा. वारशाचे विविध प्रकार समजावून सांगा.
- प्रश्न 9) भारतीय उत्तराधिकार कायदा, 1925 अंतर्गत प्रदान केल्याप्रमाणे 'निवास' वर एक टीप लिहा.

प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणतेही तीन सोडवा.

- अ) मृत्युपत्र करणाऱ्याने X च्या बाजूने इच्छापत्र केले असले तरी X च्या हयातीत मृत्यू होतो. त्याचा परिणाम सांगा.
- ब) अ, एक पारशी स्त्री तिचे वडील, आई आणि दोन मुली सोडून मरण पावते. तिची मालमत्ता कोणामध्ये वाटली जाईल?
- क) A ने B ला पाच हजार रूपयांचे मृत्युपत्र दिले की तो C खून करेल. अशा मृत्युपत्राचा काय परिणाम होतो?
- ड) A त्याची मालमत्ता "माझा भाऊ जॉनचा दुसरा मुलगा थॉमस" याला देतो. मृत्युपत्र करणाऱ्याला जॉन नावाचा एकच भाऊ आहे ज्याला विल्यम नावाचा मुलगा आहे. वारसा कोणाला मिळणार?
- इ) A ला जॉन, मेरी आणि हेन्री ही तीन मुले आहेत. ते सर्व वडिलांच्या आधी मरतात. जॉनला दोन मुले, मेरी तीन आणि हेन्री चार. A ची मालमत्ता कशी विकसित होईल?

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10641

[Total No. of Pages : 4

[59331]-603

F.Y. LL.B. (Semester - II)

(Three Year Course)

LC 0603 : LAW OF CONTRACT - II

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.

Part - A

[3 × 15 = 45]

(Attempt Any Three)

- Q1)** Critically discuss the Duties of Pawnor and Pawnee under contract of Pledge. [15]
- Q2)** What are the various rights of Unpaid seller available under the Sale of Goods Act? [15]
- Q3)** "Sharing of profits is only a prima facie evidence of partnership". Comment. [15]
- Q4)** Critically discuss the doctrine of 'Caveat Emptor'. Under what circumstances the rule of 'Caveat Emptor' is not applicable? [15]
- Q5)** What are the rights and Duties of an Agent towards his Principal? [15]

Part - B

[2 × 10 = 20]

(Attempt Any Two)

- Q6)** Describe the various modes by which an agency may be terminated. [10]
- Q7)** Define Contract of guarantee. What are the essentials of a Contract of Guarantee. [10]
- Q8)** Explain in detail the modes of dissolution of a Partnership Firm. [10]
- Q9)** Distinguish between Bailment and Pledge. [10]

P.T.O.

Part - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Answer Any Three of the following :

- a) Contract of Indemnity.
- b) General Lien under Bailment.
- c) Incoming & Outgoing partners.
- d) Sale and Agreement sell.
- e) Ratification.

Total No. of Questions : 10]

PA-10641

[5933]-603
F.Y. LL.B. (Semester - II)
(Three Year Course)
LC 0603 : LAW OF CONTRACT - II
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

(कोणतेही तीन)

- प्रश्न 1) गहाण कराराच्या अंतर्गत पावत्र आणि पावणी यांच्या कर्तव्यांवर टीकात्मक चर्चा करा. [15]
- प्रश्न 2) वस्तू विक्री कायद्यांतर्गत न भरलेल्या विक्रेत्याचे विविध अधिकार कोणते आहेत? [15]
- प्रश्न 3) “नफ्याची वाटणी हा केवळ भागीदारीचा प्रथमदर्शनी पुरावा आहे”. टिप्पणी. [15]
- प्रश्न 4) ‘कॅव्हेट एम्पटर’ या सिद्धांतावर टीकात्मक चर्चा करा. कोणत्या परिस्थितीत ‘कॅव्हेट एम्पटर’ हा नियम लागू नाही? [15]
- प्रश्न 5) एजंटचे त्याच्या प्रिन्सिपलसाठी कोणते अधिकार आणि कर्तव्ये आहेत? [15]

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

(कोणतेही दोन)

- प्रश्न 6) एजन्सी समाप्त केली जाऊ शकते अशा विविध पद्धतींचे वर्णन करा. [10]
- प्रश्न 7) हमी कराराची व्याख्या करा. हमी कराराच्या आवश्यक गोष्टी काय आहेत. [10]
- प्रश्न 8) भागीदारी फर्मच्या विसर्जनाच्या पद्धतींचे तपशीलवार वर्णन करा. [10]
- प्रश्न 9) बेलमेंट आणि तारण यात फरक करा. [10]

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीनची उत्तरे द्या :
- अ) मुकसानभरपाईचा करार.
- ब) बेलमेंट अंतर्गत सामान्य धारणाधिकार.
- क) येणारे आणि जाणारे भागीदार.
- ड) विक्री आणि करार विक्री.
- इ) मान्यता.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10283

[Total No. of Pages : 4

[5933]-604

F.Y. LL.B. (Semester - II)

(First Year of Three-Years Law Course)

LC 0604 : TORT AND CONSUMER PROTECTION LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any 3 questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[45]

- Q1) Explain the Meaning and definition of tort. With the help of appropriate judicial pronouncements discuss the Principle of vicarious liability along with exceptions.
- Q2) What do you mean by Defamation? Enumerate the various defences available to an action against defamation.
- Q3) What is Trespass? Explain the provisions relating to trespass to Land along with remedies available to it.
- Q4) Define the definition Consumer dispute. Describe the Composition and jurisdiction of various Redressal agencies under Consumer Protection Act 2019.
- Q5) Damages is the most important remedy which the plaintiff can avail after the tort is committed-Explain.

P.T.O.

PART - B

[20]

- Q6)** Define the nature of tort. Trace out the Development of tort actions in England and India.
- Q7)** Explain the provisions relating Inevitable accident as a General Defence in an action for Tort.
- Q8)** Explain the provisions relating to Battery as a trespass to the person.
- Q9)** Discuss the Powers and jurisdiction of a Motor Accidents Claims Tribunal under the Motor Vehicles Act, 1988.

PART - C

[15]

Q10) Write short Notes on any Three :

- a) Vis major (act of God)
- b) Cyber Defamation
- c) Res ipsa loquitur
- d) Injunction
- e) Passing off

□□□

Total No. of Questions : 10]

PA-10283

[5933]-604

F.Y. LL.B. (Semester - II)

(First Year of Three-Years Law Course)

LC 0604 : टॉर्ट आणि ग्राहक संरक्षण कायदा

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[45]

- प्रश्न 1) टॉर्टचा अर्थ आणि व्याख्या स्पष्ट करा. न्यायालयीन निवाड्यांच्या साहाय्याने, अपवादांसह वायकेरीयस लायबिलिटीच्या तत्त्वावर चर्चा करा.
- प्रश्न 2) मानहानी म्हणजे काय? बदनामीच्या विरुद्ध कारवाईसाठी उपलब्ध असलेल्या विविध संरक्षणांची माहिती द्या.
- प्रश्न 3) Trespass म्हणजे काय? जमिनीच्या अतिक्रमणाशी संबंधित तरतुदींसह त्यावर उपलब्ध उपाय स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) ग्राहक विवादाची व्याख्या परिभाषित करा. ग्राहक संरक्षण कायदा, 2019 अंतर्गत विविध निवारण एजन्सीची रचना आणि अधिकार क्षेत्राचे वर्णन करा.
- प्रश्न 5) नुकसान भरपाई मागणे हा सर्वात महत्वाचा उपाय आहे ज्याचा फायदा फिर्यादीला नुकसान (tort) झाल्यानंतर मिळू शकतो-स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6) टोर्टचे स्वरूप परिभाषित करा. इंग्लंड आणि भारतात टॉर्ट कृतींचा विकास शोधून काढा.
- प्रश्न 7) अपरिहार्य अपघाताशी संबंधित तरतुदी टॉर्टच्या कारवाईमध्ये सामान्य संरक्षण म्हणून स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) बॅटरी म्हणजेच व्यक्तीगत अतिक्रमण - या संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) मोटार वाहने कायदा, 1988 अंतर्गत मोटार अपघात दावा न्यायाधिकरणाचे अधिकार आणि अधिकार क्षेत्रावर चर्चा करा.

- प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान टिपा लिहा :
- अ) Vis major (दैवदुर्विलास)
- ब) सायबर बदनामी
- क) Res ipsa loquitur
- ड) मनाई हुकूम
- इ) Passing off

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10642

[Total No. of Pages : 4

[5933]-605

LL.B. (Semester - II)

(First Year of Three Years Law Course)

LO 0605 : MEDIA AND LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

PART - A (Attempt Any Three)

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Critically evaluate, the role of media in electoral process.
- Q2)** Discuss in details, the important provisions of the Telecom Regulatory Authority of India Act, 1997.
- Q3)** Explain the summary of media and executive with special reference to the Official Secret Act, 1923 and the Right to Information Act, 2005.
- Q4)** Elaborate the International laws and freedom of media.
- Q5)** Discuss the Law Commission of India's 101st Report on Freedom of Speech and Expression under article 19 of Indian Constitution.

PART - B (Attempt Any Two)

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the various kinds of media.
- Q7)** Discuss the freedom of speech and expression in Indian Constitution.

P.T.O.

Q8) Elaborate the relationship of media and journalists, with special reference of the Working Journalists (Conditions of Service) Act, 1955.

Q9) Write a detailed notes on trial by media.

PART - C (Attempt Any Three)

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes :

- a) Importance of media in democracy
- b) Right to receive information
- c) Right to telecast/broadcast
- d) Freedom of media during emergency
- e) Legislative privileges and media

Total No. of Questions: 10]

PA-10642

[5933]-605

LL.B. (Semester - II)

(First Year of Three Years Law Course)

LO 0605 : माध्यमे आणि कायदा

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

उमेदवारांना सूचना :

- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ (कोणतेही तीन प्रयत्न करा)

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) निवडणूक प्रक्रियेतील माध्यमांच्या भूमिकेचे समीक्षक मूल्यांकन करा.
- प्रश्न 2) भारतीय दूरसंचार नियामक प्राधिकरण कायदा, 1997 मधील महत्वाच्या तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 3) अधिकृत गुप्त कायदा, 1923 आणि माहिती अधिकार कायदा, 2005 च्या विशेष संदर्भासह माध्यम आणि कार्यकारिणीचा सारांश स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) आंतरराष्ट्रीय कायदे आणि माध्यमांचे स्वातंत्र्य स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) भारतीय संविधानाच्या कलम 19 अंतर्गत भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावरील भारतीय कायदा आयोगाच्या 101 व्या अहवालावर चर्चा करा.

भाग - ब (कोणतेही दोन प्रयत्न करा)

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) माध्यमांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) भारतीय संविधानातील भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याची चर्चा करा.

प्रश्न 8) कार्यरत पत्रकार (सेवेच्या अटी) कायदा, 1955 च्या विशेष संदर्भासह, मीडिया आणि पत्रकारांचे संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 9) मीडिया ट्रायलवर तपशीलवार नोट्स लिहा

भाग - क (कोणतेही तीन प्रयत्न करा)

[3 × 5 = 15]

प्रश्न 10) लहान नोट्स लिहा :

- अ) लोकशाहीत माध्यमांचे महत्त्व
- ब) माहिती प्राप्त करण्याचा अधिकार
- क) प्रसारण करण्याचा अधिकार
- ड) आणीबाणीच्या काळात प्रसारमाध्यमांचे स्वातंत्र्य
- इ) विधान (Legislative) विशेषाधिकार आणि माध्यमे

□□□

Total No. of Questions : 10]

SEAT No.

PA-10356

[5933]-606

[Total No. of Pages : 4

**L.L.B. (First Year of Three Year Law Course)
LO-0606 : BANKING AND INSURANCE LAW
(2017 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any 3 questions in Part-A carrying 15 marks each.*
- 2) *Attempt any 2 questions in Part-B carrying 10 marks each.*
- 3) *Attempt any 3 short notes in Part-C carrying 5 marks each.*

PART - A

- Q1)** Discuss the procedure in aid of recovery of loans and debts and enforcement of securities under the SARFAESI Act, 2002.
- Q2)** Explain the salient features of Insurance Act, 1938.
- Q3)** What are the various features of a contract of insurance?
- Q4)** Explain the regulations made by IRDA relating to General Insurance and Health Insurance.
- Q5)** What are the regulations made by IRDA relating to Investments and Reinsurance?

PART-B

- Q6)** Discuss the scheme of compulsory insurance under Motor Vehicles Act, 1988.
- Q7)** Discuss the regulations made by IRDA relating to Appointment of Insurance Agents.

P.T.O.

Q8) What are the regulations made by IRDA relating to Protection of Policy Holder's Interests?

Q9) Discuss the various types of banks and their functions.

PART- C

Q10) Write Short Notes on:

- a) Cash Reserve Ratio
- b) Bill of Exchange
- c) Monetary and Credit Policy
- d) Contingent nature of insurance contract.
- e) Services offered by banks

Total No. of Questions : 10]

PA-10356

[5933]-606

L.L.B. (First Year of Three Year Law Course)
LO-0606 : BANKING AND INSURANCE LAW
(2017 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

प्र.1) सरफेसी अधिनियम, 2002 अंतर्गत कर्जे आणि कर्जाची वसुली आणि रोखे लागू करण्याच्या प्रक्रियेवर चर्चा करा.

प्र.2) विमा अधिनियम, 1938 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) विम्याच्या कराराची विविध वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

प्र.4) जनरल इन्शुरन्स आणि हेल्थ इन्शुरन्स संदर्भात आयआरडीए ने बनवलेल्या नियमांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.5) गुंतवणूक आणि पुनर्विमा संदर्भात आयआरडीए ने कोणते नियम बनवले आहेत.

भाग - ब

प्र.6) मोटार वाहन अधिनियम, 1988 अंतर्गत सक्तीच्या विम्याच्या योजनेवर चर्चा करा.

प्र.7) विमा एजंट्यांच्या नियुक्तीसंदर्भात आयआरडीए ने केलेल्या नियमांची चर्चा करा.

प्र.8) पॉलिसीधारकांच्या हितांच्या संरक्षणासंदर्भात आयआरडीए ने कोणते नियम बनवले आहेत ?

प्र.9) विविध प्रकारच्या बँका आणि त्यांची कार्ये यावर चर्चा करा.

भाग - क

प्र.10) यावर थोडक्यात नोट लिहा:

- अ) रोख राखीव प्रमाण
- ब) बिल ऑफ एक्सचेंज
- क) मौद्रिक आणि पत धोरण
- ड) विमा कराराचे आकस्मिक स्वरूप
- इ) बँकांकडून दिल्या जाणाऱ्या सेवा

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10357

[Total No. of Pages : 4

[5933]-607

**LL.B. (First Year of Three Years Law Course)
LO-0607 : PENOLOGY & VICTIMOLOGY
(2017 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any three questions from Part 'A'. Each question in Part 'A' is for 15 marks.*
- 2) *Attempt any two questions from Part 'B'. Each question in Part 'B' is for 10 marks.*
- 3) *Attempt any three questions from Part 'C'. Each question in Part 'C' is for 05 marks.*

PART - A

- Q1)** "Penological innovation in the shape of parole is claimed to be a success in rehabilitation and checking recidivism". In the light of the statement, discuss the view of the judiciary through case laws.
- Q2)** What is a pre-sentencing inquiry? Discuss its usefulness in sentencing offenders.
- Q3)** Explain Capital Punishment. Discuss some arguments in favor and oppose Capital punishment.
- Q4)** Write an explanatory note on Theories of victimization. Discuss its importance in the present time.
- Q5)** Elucidating the recommendations have been selected from different reports of the National Police Commission.

PART-B

- Q6)** Define Punishment and discuss the various theories of Punishment. Which theory is more appropriate according to you?
- Q7)** Explain Compensation to victims under Section 357 (1) and Section 357 (3) of Cr.P.C.

P.T.O.

Q8) Explain the police structure and organization on State Level in India.

Q9) Discuss the need of prison reforms in order to increase the efficacy of the Institution.

PART- C

Q10) Write Short Notes (Any Three)

- a) Retributive and Reformative theory.
- b) Defects of Parole System.
- c) Classification of Victim.
- d) Furlough.
- e) Right to Reasonable Wages in Prison.

Total No. of Questions : 10]

PA-10357

[5933]-607

LL.B. (First Year of Three Years Law Course)

LO-0607 : PENOLOGY & VICTIMOLOGY

(2017 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग 'अ' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'अ' मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
  - 2) भाग 'ब' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'ब' मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
  - 3) भाग 'क' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'क' मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

प्र.1) "पॅरोलच्या आकारात पेनोलॉजिकल इनोव्हेशन हे पुनर्वसन आणि पुनरुत्थान तपासण्यात यशस्वी असल्याचा दावा केला जातो". विधानाच्या प्रकाशात केस कार्यद्वारे न्यायव्यवस्थेच्या दृष्टिकोनावर चर्चा करा.

प्र.2) शिक्षापूर्व चौकशी म्हणजे काय? गुन्हेगारांना शिक्षा देण्यासाठी त्याची उपयुक्तता चर्चा करा.

प्र.3) फाशीची शिक्षा समजावून सांगा. फाशीच्या शिक्षेच्या बाजूने आणि विरोधातील काही युक्तिवादावर चर्चा करा.

प्र.4) पीडितेच्या सिद्धांतावर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा. सध्याच्या काळात त्याचे महत्त्व सांगा.

प्र.5) राष्ट्रीय पोलीस आयोगाच्या वेगवेगळ्या अहवालांमधून निवडलेल्या शिफारसी स्पष्ट करा.

भाग - ब

प्र.6) शिक्षेची व्याख्या करा आणि शिक्षेच्या विविध सिद्धांतांवर चर्चा करा. तुमच्या मते कोणता सिद्धांत अधिक योग्य आहे?

प्र.7) Cr.P.C च्या कलम 357 (1) आणि कलम 357 (3) अंतर्गत पीडितांना भरपाई समजावून सांगा.

प्र.8) भारतातील राज्य स्तरावरील पोलिस रचना आणि संघटना स्पष्ट करा.

प्र.9) संस्थेची परिणामकारकता वाढवण्यासाठी तुरुंगातील सुधारणांच्या गरजेवर चर्चा करा.

भाग - क

प्र.10) लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) प्रतिशोधात्मक आणि सुधारणा सिद्धांत
- ब) पॅरोल प्रणालीचे दोष
- क) बळीचे वर्गीकरण:
- ड) फलों
- इ) तुरुंगात वाजवी वेतनाचा अधिकार

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10358

[Total No. of Pages : 4

[5933]-608

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

LO0608 (D) : LAND ACQUISITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.

PART - A

[3×15=45]

Q1) What is the procedure for determination of Social Impact and Public Purpose?

Q2) Explain in detail the provisions relating to Temporary Occupation, Offences and Penalties under the RECTLARR Act, 2013.

Q3) Discuss in detail the Constitutional provisions of Land Acquisition under the Constitution of India.

Q4) Explain the Object, Application and Reasons of the RECTLARR Act, 2013.

Q5) Discuss in detail Historical Perspectives of Land Acquisition in India.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain the Parameters to be considered by Collector in determination of award.
- Q7)** What particulars included in Rehabilitation and Resettlement Awards pass by the collector?
- Q8)** Explain in detail the Establishment of National Monitoring Committee for rehabilitation and resettlement.
- Q9)** Explain the Special Provision to Safeguard Food security.

PART - C

[3×5=15]

- Q10)** Write short notes (any three).
- Corrections to awards by Collector.
  - State Monitoring Committee for rehabilitation and resettlement.
  - Payment for damage.
  - Award of solatium.
  - Re-determination of amount of compensation on the basis of the award of the Authority.

Total No. of Questions : 10]

PA-10358

[5933]-608

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

LO0608 (D) : LAND ACQUISITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
  - 3) निर्देशानुसार भाग क मधील क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) सामाजिक प्रभाव आणि सार्वजनिक उद्देश निश्चित करण्याची प्रक्रिया काय आहे?

प्र.2) RFCTLARR कायदा, 2013 अंतर्गत तात्पुरता व्यवसाय, गुन्हे आणि दंड यांच्याशी संबंधित तरतुदी तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.3) भारतीय राज्यघटने अंतर्गत भूसंपादनाच्या घटनात्मक तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.4) RFCTLARR कायदा, 2013 चे ऑब्जेक्ट, अर्ज आणि कारण स्पष्ट करा.

प्र.5) भारतातील भूसंपादनाच्या ऐतिहासिक दृष्टीकोनांवर तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.6) पुरस्कार निश्चित करताना जिल्हाधिकाऱ्यांनी विचारात घ्यायच्या बाबी स्पष्ट करा.

प्र.7) पुनर्वसन आणि पुनर्वसन पुरस्कारांमध्ये जिल्हाधिकाऱ्यांकडून कोणत्या तपशीलांचा समावेश आहे?

प्र.8) पुनर्वसन आणि पुनर्वसनासाठी राष्ट्रीय देखरेख समितीच्या स्थापनेचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.9) अन्नसुरक्षा सुनिश्चित करण्यासाठी विशेष तरतूद स्पष्ट करा.

प्र.10) कोणत्याही तीन वर लहान टिपा लिहा.

- अ) जिल्हाधिकाऱ्यांकडून पुरस्कारात सुधारणा
- ब) पुनर्वसन आणि पुनर्वसनासाठी राज्य संनियंत्रण समिती
- क) नुकसान भरपाई
- ड) सोलाटियमचा पुरस्कार
- इ) प्राधिकरणाच्या निवाड्याच्या आधारे नुकसान भरपाईची रक्कम पुन्हा निश्चित करणे.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-10284

[5933]- 609

[Total No. of Pages : 4

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)
LO-0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II
(2017 Pattern) (Semester - II) (Revised)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part - A. Each question in Part -A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part - B. Each question in Part - B is for 10 marks.*
- 3) Answer question No. 10 from Part - C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Explain the law relating to assignment and licensing of copyright.
- Q2)** Discuss in detail the rights and liabilities of patentee. Examine the remedies available in case of patent infringement.
- Q3)** Explain the provisions for assignment and transmission of trade mark.
- Q4)** What is design? Explain the historical evolution of law of designs in India.
- Q5)** Describe the Procedure for Registration of Geographical Indications. What is the Duration of Protection? What are the Rights conferred by Registration of Geographical Indications?

PART-B

[2×10=20]

- Q6)** What are the objectives of copyright law? Explain the different kinds of works and the works in which copyright subsists.
- Q7)** Explain in detail the Authorities under the Patent Act, 1970.

P.T.O.

Q8) Discuss the Commercial and Non-Commercial Role of Trade Marks. Trace the Development of Trademark law in India.

Q9) Write a detailed note on 'Protection of Confidential Information and Trade Secrets'.

PART- C

[3×5=15]

Q10) Write Short Notes on: (Any Three)

- a) Economic Rights and Moral Rights of Authors.
- b) Non-Patentable Inventions.
- c) Functions of Trademark.
- d) Protection against Unfair Competition.
- e) Functions and Characteristics of Geographical Indication.

* * *

Total No. of Questions : 10]

PA-10284

[5933]- 609

LL.B. (First Year of Three Year Law Course)

LO-0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II

(2017 Pattern) (Semester - II) (Revised)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
  - 2) भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
  - 3) भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे. निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) असाइनमेंट आणि कॉपीराइटच्या परवान्याशी संबंधित कायद्याचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.2) पेटंटधारकाचे हक्क आणि दायित्वे यांची तपशीलवार चर्चा करा. पेटंटचे उल्लंघन झाल्यास उपलब्ध उपायांचे परीक्षण करा.

प्र.3) असाइनमेंट आणि ट्रेड मार्क ट्रान्समिशनसाठीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) डिझाइन म्हणजे काय? भारतातील रचनांच्या कायद्याची ऐतिहासिक उत्क्रांती स्पष्ट करा.

प्र.5) भौगोलिक संकेतांच्या नोंदणीच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा. संरक्षणाचा कालावधी काय आहे? भौगोलिक संकेतांच्या नोंदणीद्वारे कोणते अधिकार प्रदान केले जातात?

प्र.6) कॉपीराइट कायद्याची उद्दिष्टे काय आहेत? विविध प्रकारची कामे आणि कॉपीराईट अस्तित्वात असलेली कामे स्पष्ट करा.

प्र.7) पेटंट कायदा, 1970 अंतर्गत प्राधिकरणांचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.8) ट्रेड मार्क्सच्या व्यावसायिक आणि गैर-व्यावसायिक भूमिकेची चर्चा करा. भारतातील ट्रेडमार्क कायद्याच्या विकासाचा मागावा घ्या.

प्र.9) 'गोपनीय माहिती' आणि व्यापार गुपितांचे संरक्षण' वर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.10) कोणत्याही तीनवर नोट्स लिहा.

- अ) लेखकांचे आर्थिक अधिकार आणि नैतिक अधिकार
- ब) नॉन पेटेबल इन्व्हेंशन
- क) ट्रेडमार्कची कार्ये
- ड) अयोग्य स्पर्धेपासून संरक्षण (Protection against Unfair Competition)
- इ) भौगोलिक संकेताची कार्ये आणि वैशिष्ट्ये

* * *

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-844

[Total No. of Pages : 4

[5933]-701

S.Y. LL.B. (Semester - III)

LAW

LC 0701 : Constitutional Law - II
(Second Year of Three Years Course)
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from part 'A'. Each question in part 'A' is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from part 'B'. Each question in part 'B' is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from part 'C'. Each question in part 'C' is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) What are the powers and duties of the President of India?

Q2) Identify and elucidate the provisions of the Constitution regarding disqualification of a person from being a member of the Parliament or of the State Legislature.

Q3) What are the powers of a High Court to issue writs?

Q4) Analyse the administrative relations between the Union and the States.

Q5) Explain the constitutional provision for imposing President's Rule' in a State.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

Q6) Discuss the position of Governor by explaining his powers and functions as mentioned in the Constitution.

Q7) Explain the legislative procedure that is adopted in the Parliament for passing of Bills.

Q8) Explain the 'Original and Appellate Jurisdiction' of the Supreme Court of India.

Q9) Write on the 'Procedure of Impeachment' of President of India.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes on any THREE.

- a) Contingency Fund of India
- b) Judicial Powers of Governor
- c) Comptroller and Auditor General of India
- d) Sarkaria Commission
- e) Public Service Commission

Total No. of Questions : 10]

PA-844

[5933]-701

S.Y. LL.B. (Semester - III)

LAW

LC 0701 : Constitutional Law - II
(Second Year of Three Years Course)

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) भारताच्या राष्ट्रपतीचे अधिकार आणि कर्तव्य काय आहेत?
- प्रश्न 2) संसदेच्या आणि विधानसभेच्या सभासदांचे अपात्रतेचे संविधानातील निकष काय आहेत ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) उच्च न्यायालयाचे याचिके (Writs) संदर्भातील अधिकार काय आहेत?
- प्रश्न 4) केंद्र आणि राज्य यांचे प्रशासकीय संबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) राज्यामध्ये राष्ट्रपती राजवट लागू करण्यासाठीची घटनात्मक तरतूद काय आहे स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6) संविधानातील अधिकार आणि कर्तव्य यांच्या आधारे राज्यपालाचे संविधानिक स्थान कसे आहे त्याची चर्चा करा.
- प्रश्न 7) संसदेमध्ये कायदा करण्याची प्रक्रिया कशी होते ती प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या मूल आणि अपीलिय अधिकारांचे विवेचन करा.
- प्रश्न 9) भारताच्या राष्ट्रपतीविरुद्ध महाभियोग प्रक्रिया कशी होते यावर लिहा.

भाग - क

- प्रश्न 10) खालीपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर लघु विवेचन करा : [3 × 5 = 15]
- अ) भारताचा आकस्मिक निधी
- आ) राज्यपालांचे न्यायिक अधिकार
- इ) भारताचे महालेखापाल
- ई) सरकारिया आयोग
- ऊ) लोकसेवा आयोग

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-4930

[Total No. of Pages : 4

[5933]-702A

LL.B. (Semester - III)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC 0702 : PROPERTY LAW AND EASEMENT

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.

Part - A

[3 × 15 = 45]

(Attempt Any Three)

Q1) What is 'Lease'? Explain the essential of valid lease.

Q2) What is Customary Easement? State how easementary rights are extinguished and reviewed.

Q3) What are the liabilities of a mortgage in possession and what are his remedies when he fails to get possession?

Q4) What are the Properties that may or may not be transferred under the Transfer of Property Act, 1882?

Q5) Define 'License'. What is express and implied revocation of license.

P.T.O.

Part - B

[2 × 10 = 20]

(Attempt Any Two)

- Q6)** What is 'Attestation'? What are the legal effects of attestation?
- Q7)** What do you understand by Subrogation and explain the different kinds of subrogation?
- Q8)** Write a note on the perpetuity rule in relation to gift of property to a class of persons.
- Q9)** Explain the Doctrine of Election with relevant cases and suitable illustrations.

Part - C

[3 × 5 = 15]

(Attempt Any Three)

Q10) Write short notes.

- a) Liabilities of the lessee.
- b) Dominant Heritage.
- c) Term of Lease.
- d) Rule against Inalienability.
- e) Vested and Contingent Interest.

Total No. of Questions : 10]

PA-4930

[5933]-702A
LL.B. (Semester - III)
(Second Year of Three Year Law Course)
LC 0702 : PROPERTY LAW AND EASEMENT
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

(कोणतीही तीन)

- प्रश्न 1) भाडेपट्टी म्हणजे काय? वैध भाडेपट्टीची अत्यावश्यकता स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) चालीरीतींना अनुरूप वहिवाटिचा हक्क म्हणजे काय? वहिवाटिचा हक्क कसे संपवले जातात आणि त्यांचे पुनरावलोकन कसे केले जाते ते सांगा.
- प्रश्न 3) ताब्यामध्ये गहाण ठेवणाऱ्याचे दायित्व काय आहे आणि जेव्हा तो ताबा मिळवू शकला नाही तेव्हा त्याचे काय उपाय आहेत?
- प्रश्न 4) मालमत्ता हस्तांतरण कायदा, 1882 अंतर्गत कोणत्या मालमत्ता हस्तांतरित केल्या जाऊ शकतात किंवा जाऊ शकत नाहीत?
- प्रश्न 5) 'परवाना' परिभाषित करा. परवाना स्पष्ट आणि निहित रद्द करणे म्हणजे काय.

(कोणतीही दोन)

- प्रश्न 6) 'प्रमाणीकरण' म्हणजे काय? प्रमाणीकरणाचे कायदेशीर परिणाम काय आहेत?
- प्रश्न 7) सब्रोगेशन द्वारे तुम्हाला काय समजते आणि सब्रोगेशनचे विविध प्रकार स्पष्ट करतात?
- प्रश्न 8) व्यक्तींच्या वर्माला मालमत्ता भेट देण्याच्या संबंधात शाश्वत नियमावर एक टीप लिहा.
- प्रश्न 9) निवडणुकीचे सिद्धांत संबंधित प्रकरणे आणि योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

(कोणतीही तीन)

- प्रश्न 10) लहान नोट्स लिहा :
- अ) भाडेतत्त्वावरील दायित्वे.
- ब) प्रबळ वारसा.
- क) भाडेपट्टी ची मुदत.
- ड) अपरिहार्यतेविरुद्ध नियम.
- इ) निहित आणि आकस्मिक स्वारस्य.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-2593

[Total No. of Pages : 4

[5933]-703

S.Y. LL.B. (Semester - III)

(Second Year of Three Years Law Course)

LC-0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part - A. Each question in Part - A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part - B. Each question in Part - B is for 10 marks.*
- 3) *Answer question no. 10 from Part - C as directed. Each question in Part - C carries 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) What are the different kinds of states under International Law.

Q2) Explain the various sources of International Law.

Q3) Explain the meaning and definition of International Law and its theoretical basis.

Q4) Explain various theories and types of Recognition of State.

Q5) Explain the meaning and concept of State Succession along with theories.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain Immunities and Privileges of Diplomatic agents and inviolability of Diplomatic agents.
- Q7)** Explain meaning and definition of treaties and types of treaties.
- Q8)** Discuss the historical evolution and composition of International Court of Justice and its Jurisdiction.
- Q9)** Discuss the relationship between International Law and Municipal Law and its theoretical perspective.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write notes on any three :

- a) Types of Recognition of state
- b) Modes of acquiring and loss of state territory
- c) Nationality
- d) Extradition
- e) Codification of International Law

Total No. of Questions : 10]

PA-2593

[5933]-703

S.Y. LL.B. (Semester - III)

(Second Year of Three Years Law Course)

LC-0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) आंतरराष्ट्रीय स्तरावर राज्यांचे विविध प्रकार कोणते आहेत.

प्रश्न 2) आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा अर्थ, व्याख्या आणि त्याचा सैद्धांतिक आधार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) राज्याच्या मान्यतेचे प्रकार आणि त्याचे विविध सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) राज्याच्या उत्तराधिकारचा अर्थ आणि संकल्पना सिद्धांतासह स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6) डिप्लोमातीक एजेंट ला मिळणारे विशेषाधिकार आणि अभेदता स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) करारांचा अर्थ, व्याख्या आणि करारांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) आंतरराष्ट्रीय न्यायालय आणि त्याच्या अधिकार क्षेत्राची ऐतिहासिक उत्क्रांती आणि रचना यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 9) आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि स्थानिक कायदा आणि त्याचा सैद्धांतिक दृष्टीकोन यांच्यातील संबंधावर चर्चा करा.

- प्रश्न 10) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :
- अ) राज्याच्या मान्यतेचे प्रकार
- ब) राज्य क्षेत्र संपादन करण्याच्या पद्धती
- क) नागरिकत्व
- ड) प्रत्यार्पण
- इ) आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे कोडिफिकेशन

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-4327

[Total No. of Pages : 4

[5933]-704

LL.B. (Second Year of Three Year Law Course)
LP 0704 : PRACTICAL TRAINING (Paper - I)
Professional Ethics and Contempt of Court Law
(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Define the concept of Professional Ethics. Explain the need & necessity of Professional Ethics in the Legal Profession.
- Q2)** Discuss the law relating to Admission and Enrolment of Advocates under the Advocates Act, 1961.
- Q3)** Define the concept "Contempt of Court". Explain the procedure for initiating contempt proceedings under the Contempt of Court Act, 1971.
- Q4)** Discuss in the detail the structure, powers and functions of Bar Council of India under the Advocates Act, 1961.
- Q5)** Explain the provisions relating to defences and punishment for Contempt of Court under the Contempt of Court Act, 1971.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Discuss any two of the following cases with brief facts, issues involved, arguments, judgement, ratio and your comments :

Q6) John D'Souza v. Edward Ani, AIR 1994 SC 975.

Q7) In Re Arundhati Roy, AIR 2002 SC 1375.

Q8) P N Duda v. V.P. Shiv Shankar, AIR 1988 SC 1202.

Q9) D. Saibaba v. Bar Council of India, AIR 2003 SC 2502.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write short notes on (Any Three) :

- a) Right of Advocates to Practice.
- b) Senior and other Advocates.
- c) Contempt by Judges, Magistrate, Lawyers, Companies and others.
- d) Impact of globalization on Legal Profession in India.
- e) Freedom of speech & Contempt of Court.

Total No. of Questions : 10]

PA-4327

[5933]-704

LL.B. (Second Year of Three Year Law Course)
LP 0704 : PRACTICAL TRAINING (Paper - I)
Professional Ethics and Contempt of Court Law
(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) व्यावसायिक नीतिशास्त्राची संकल्पना परिभाषित करा. गरज समजावून सांगा.

प्र.2) अधिवक्ता कायदा, 1961 अंतर्गत वकिलांच्या प्रवेश आणि नावनोंदणीशी संबंधित कायद्याची चर्चा करा.

प्र.3) “कोर्टाचा अवमान” ही संकल्पना परिभाषित करा. न्यायालयाचा अवमान कायदा, 1971 अंतर्गत अवमानाची कार्यवाही सुरू करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.4) अधिवक्ता कायदा, 1961 अंतर्गत बार कौन्सिल ऑफ इंडियाची रचना, अधिकार आणि कार्ये यांची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.5) संरक्षण आणि अवमानाच्या शिक्षेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा न्यायालयाचा अवमान कायदा, 1971 अंतर्गत न्यायालय.

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रकरणांची थोडक्यात तथ्ये, मुद्दे, युक्तिवाद, निकाल, गुणोत्तर आणि तुमच्या टिप्पण्यांसह चर्चा करा.

प्र.6) जॉन डिसोझा v. एडवर्ड अनी, AIR 1994 SC 975.

प्र.7) RE अरुंधती रॉय, AIR 2002 SC 1375.

प्र.8) PN Duda v. V. P. शिव शंकर AIR 1988 SC 1202.

प्र.9) D. साईबाबा v. बार कौन्सिल ऑफ इंडिया, AIR 2003 SC 2502.

प्र.10) लहान नोट्स लिहा :

- अ) वकिलांचा प्रॅक्टिसचा अधिकार
- ब) वरिष्ठ आणि इतर वकिल
- क) न्यायाधीश, दंडाधिकारी, वकील, कंपनी आणि इतरांकडून होणारा अवमान
- ड) जागतिकीकरणाचा कायदेशीर व्यवसायावर भारतातील प्रभाव
- इ) भाषण स्वातंत्र्य आणि न्यायालयाचा अवमान

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-4521

[5933]-707

[Total No. of Pages : 4

LL.B. (Second Year of Three Year Law Course)

LO-0707 : CRIMINAL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.*
- 2) *Attempt any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.*
- 3) *Attempt any three questions from Part C. Each question in Part C carries 05 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Explain the object and legislative history of the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985 with different authorities and officers under this Act.
- Q2)** Discuss in detail the appointment of special judges and investigation into cases under the Prevention of Corruption Act, 1988.
- Q3)** State the provisions regarding control and discipline of the police force under The Maharashtra Police Act 1951.
- Q4)** Discuss the provisions relating to authorization of interception of wire, electronic or oral communication under The Maharashtra Control of organized Crime Act, 1999.
- Q5)** Explain the provisions with respect to general principles of Care and Protection of Children under The Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015.

PART-B

[2×10=20]

- Q6)** Explain offences and penalties under The Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985.

P.T.O.

Q7) Explain the different offences and punishment under the Maharashtra Police Act, 1951.

Q8) Explain the different offences, punishments and the procedure of investigation and trial under the Information Technology Act, 2000.

Q9) Explain the provisions with respect to Rehabilitation and Social Re-integration under The Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015.

PART- C

[3×5=15]

Q10) Short Notes

- a) Juvenile Justice Board
- b) Organized Crime
- c) Public Duty and Public Servant under The Prevention of Corruption Act 1988.
- d) Presumption where public servant accepts gratification other than legal remuneration under The Prevention of Corruption Act 1988.
- e) Salient features of the Information Technology Act, 2000.

Total No. of Questions : 10]

PA-4521

[5933]-707

LL.B. (Second Year of Three Year Law Course)

LO-0707 : CRIMINAL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
  - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) नार्कोटिक ड्रग्स अँड सायकोट्रॉपिक सबस्टन्सेस ऍक्ट, 1985 ची वस्तुस्थिती आणि विधान इतिहास या कायद्याच्या अंतर्गत विविध अधिकारी आणि अधिकार्यांसह स्पष्ट करा.

प्र.2) विशेष न्यायाधीशांची नियुक्ती आणि भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988 अंतर्गत खटल्यांच्या तपासाबाबततपशीलवार चर्चा करा.

प्र.3) अंतर्गत पोलीस दलाचे नियंत्रण आणि शिस्तीबाबतच्या तरतुदी सांगा महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम 1951.

प्र.4) वायर, इलेक्ट्रॉनिक किंवा तोंडी इंटरसेप्शनच्या अधिकृततेशी संबंधित तरतुदीवर चर्चा करा. महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत संवाद.

प्र.5) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) कायदा, 2015 अंतर्गत मुलांची काळजी आणि संरक्षणाच्या सामान्य तत्वांच्या संदर्भात तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.6) अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, 1985 अंतर्गत गुन्हे आणि दंड स्पष्ट करा.

प्र.7) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 अंतर्गत वेगवेगळे गुन्हे आणि शिक्षा स्पष्ट करा.

प्र.8) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 अंतर्गत वेगवेगळे गुन्हे, शिक्षा आणि तपास आणि खटल्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.9) अंतर्गत पुनर्वसन आणि सामाजिक पुनर्एकीकरण संदर्भात तरतुदी स्पष्ट कराबाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) कायदा, 2015.

प्र.10) लहान टिपा.

- अ) बाल न्याय मंडळ
- ब) संघटित गुन्हे
- क) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988 अंतर्गत सार्वजनिक कर्तव्य आणि सार्वजनिक सेवक.
- ड) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988 अंतर्गत कायदेशीर मोबदला व्यतिरिक्त सार्वजनिक सेवक तृप्ती स्वीकारतो असे गृहितक
- इ) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 ची प्रमुख वैशिष्ट्ये.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-4474

[Total No. of Pages : 4

[5933]-801

LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Years Law Course)

LC-0801 : LABOUR & INDUSTRIAL LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) Explain the relevant provision relating to working hours of adults and employment of young persons and women under the Factories Act, 1948
- Q2) Discuss the relevant Constitutional provisions with reference to labour legislation in India.
- Q3) Define Strike and discuss the provisions relating to strike and lock out under Industrial Dispute Act, 1947.
- Q4) Explain in detail the safety and welfare measures under the Factories Act, 1948.
- Q5) What are the various authorities under the Industrial Dispute Act, 1947? Discuss the powers and functions of those authorities.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Elaborate the Model Standing Orders under the Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.
- Q7)** Discuss in detail Disciplinary Proceedings in Industries under the Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.
- Q8)** Explain the powers and duties of conciliation officer under Industrial Dispute Act, 1947.
- Q9)** Discuss Objects of the Minimum Wages Act, 1948. Explain the procedure Fixation and Revision of Minimum Wages under the Minimum Wages Act, 1948.

PART - C

[3 × 5 = 15]

- Q10)** Write Short notes on (any Three) .
- Difference between Lock-outs and Lay of
  - Retrenchment
  - Objectives and Reasons behind introducing the Employee's Compensation Act, 1923
  - Licensing of Contractors
  - The doctrine of Added Peril.

Total No. of Questions : 10]

PA-4474

[5933]-801

LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Years Law Course)

LC-0801 : LABOUR & INDUSTRIAL LAW

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना: 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) रोजगार संबंधित प्रौढ, तरुण व महिलांच्या कामाचे तासांच्या तरतुदी फॅक्टरी अॅक्ट 1948 अनुसार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) भारतातील कामागार कायद्याच्या संदर्भात संबंधित घटनात्मक तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) संपाची व्याख्या करा आणि औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत संप आणि लॉकआऊटशी संबंधित तरतुदींवर चर्चा करा.
- प्रश्न 4) कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत सुरक्षा आणि कल्याणकारी उपायांचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 5) औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत विविध प्राधिकरणे कोणती आहेत? त्या प्राधिकरणांचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा?

- प्रश्न 6) औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, 1946 अंतर्गत मॉडेल स्टैंडिंग ऑर्डर विस्तृत करा.
- प्रश्न 7) औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, 1946 अंतर्गत उद्योगांमधील अनुशासनात्मक कार्यवाहीबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 8) औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत सामंजस्य अधिकाऱ्याचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) किमान वेतन कायदा, 1948 च्या विषयांवर चर्चा करा किमान वेतन कायदा, 1948 अंतर्गत किमान वेतन निश्चित करणे आणि सुधारणेची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

- प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा :
- अ) लॉक-आउट आणि ले ऑफ मधील फरक.
- ब) छाटणी (Retrenchment).
- क) कर्मचारी भरपाई कायदा, 1923 लागू करण्यामागील उद्दिष्टे आणि कारणे.
- ड) कंत्राटदारांना परवाना देणे.
- इ) जोडलेल्या संकटाची शिकवण (Doctrine of Added Peril).

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-846

[Total No. of Pages : 4

[5933]-802

S.Y. LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part - A. Each question in Part - A carries 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part - B. Each question in Part - B carries 10 marks.
- 3) Answer question no. 10 from Part - C as directed. Each question in Part - C carries 5 marks.

PART - A

- Q1) Examine critically contribution of Prof. Roscoe Pound to the study of Sociological Jurisprudence.
- Q2) Define Custom. What are the requirements laid down by law that a Custom may be valid and operative as a source of law?
- Q3) According to Sir Henry Maine, "The movement of progressive societies has hitherto been a movement from status to contract". Examine this statement and explain whether there is any recoil from contract to status.
- Q4) Ownership is unrestricted in point of disposition - Criticize the proposition by stating various limitations operative on ownership rights in today's world.
- Q5) Discuss H.L.A. Hart's contribution to Analytical Positivism.

P.T.O.

PART - B

- Q6)** Explain Pure Theory of Law expounded by Kelsen. State its merits and demerits and its relevance to Indian Legal System.
- Q7)** “Possession is nine points of ownership” Explain the proposition by comparing it with the concept of ownership.
- Q8)** Describe characteristics of legal rights. Also explain various types of legal rights.
- Q9)** Explain the American Legal Realism. Do you find its impact on Indian Legal System?

PART - C

Q10) Write short notes on following (any three):

- a) Strict Liability.
- b) Theories of punishment.
- c) Ratio decidendi
- d) Prospective Overruling.
- e) Legal Status of unborn person

⌘⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

PA-846

[5933]-802

S.Y. LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0802 : JURISPRUDENCE

न्यायशास्त्र

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

- प्रश्न 1) समाजशास्त्रीय न्यायशास्त्राच्या अभ्यासासाठी प्रो. रोस्को पाउंड यांचे समीक्षकीय योगदान तपासा.
- प्रश्न 2) सानुकूल परिभाषित करा. कायद्याचा स्रोत म्हणून कस्टम वैध आणि ऑपरेटिव्ह असू शकते यासाठी कायद्याने कोणत्या आवश्यकता नमूद केल्या आहेत?
- प्रश्न 3) सर हेन्री मेन यांच्या मते, “पुरोगामी समाजाची चळवळ ही आतापर्यंत स्थिती ते करारापर्यंतची चळवळ होती”. या विधानाचे परीक्षण करा आणि करारापासून स्थितीपर्यंत काही वळण आहे का ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) मालकी स्वभावाच्या बाबतीत अप्रतिबंधित आहे - आजच्या जगात मालकी हक्कांवर चालणाऱ्या विविध मर्यादा सांगून प्रस्तावावर टीका करा.
- प्रश्न 5) H.L.A. ची चर्चा करा. विश्लेषणात्मक सकारात्मकतेमध्ये हार्टचे योगदान.

भाग - ब

- प्रश्न 6) केलसन यांनी स्पष्ट केलेला कायद्याचा शुद्ध सिद्धांत स्पष्ट करा. त्याचे गुण आणि तोटे आणि भारतीय कायदेशीर व्यवस्थेशी त्याची प्रासंगिकता सांगा.
- प्रश्न 7) “ताबा म्हणजे मालकीचे नऊ मुद्दे” मालकीच्या संकल्पनेशी तुलना करून प्रस्ताव स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) कायदेशीर अधिकारांच्या वैशिष्ट्याचे वर्णन करा. तसेच विविध प्रकारचे कायदेशीर हक्क स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) अमेरिकन कायदेशीर वास्तववाद स्पष्ट करा. भारतीय कायदेशीर व्यवस्थेवर त्याचा परिणाम तुम्हाला जाणवतो का?

भाग - क

- प्रश्न 10) खालील वर लहान टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :
- अ) कठोर दायित्व
- ब) शिक्षेचे सिद्धांत
- क) गुणोत्तर निर्धारण
- ड) संभाव्य ओव्हररूलिंग
- इ) न जन्मलेल्या व्यक्तीची कायदेशीर स्थिती

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-4329

[Total No. of Pages : 4

[5933]-803

Second Year LL.B. (Semester - IV)
(Second Year of Three Years Law Course)

LC-0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All Part are compulsory.*
- 2) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any three questions form Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Discuss the law relating to competency and compellability of witnesses under Indian Evidence Act, 1872.
- Q2)** Accomplice is a competent witness discuss the statement in the light of Indian Evidence Act, 1872.
- Q3)** Discuss the Law relating to Burden of proof in the light of concept of Burden of Proof as stated in the Indian Evidence Act, 1872.
- Q4)** Dying declaration is a good piece of evidence discuss this statement with the help of illustrative cases.
- Q5)** Discuss the law relating to evidential value of Statements made under special Circumstances.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the concept of confession and state the circumstances under which confession is relevant.
- Q7)** Discuss the importance of relevant facts and Fact in issue under Indian Evidence Act, 1872.
- Q8)** What is the Doctrine of Estoppel? Explain the law relating to estoppel with the help of suitable cases.
- Q9)** What is the importance of circumstantial evidence and explain the law relating to circumstantial evidence in the light of illustrative cases.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Answer the following short notes (any three) :

- a) Child Witness
- b) Documents Thirty Years old
- c) Certified Copy
- d) Presumption as to legitimacy of Child
- e) Presumption as to Dowry Death

⌘⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

PA-4329

[5933]-803

Second Year LL.B. (Semester - IV)
(Second Year of Three Years Law Course)
LC-0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) सर्व भाग अनिवार्य आहे.
  - 2) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 4) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** सक्षम साक्षीदार आणि साक्षीदारांना सक्ती करणे या संदर्भातील भारतीय पुराव्याच्या कायद्यातील तरतुदींचा उहापोह करा.
- प्रश्न 2)** सह आरोपी देखील एक सक्षम साक्षीदार असतो हे विधान भारतीय पुराव्याच्या कायद्यातील तरतुदींच्या दृष्टिकोनातून विशद करा.
- प्रश्न 3)** पुरावा देऊन सिद्ध करण्याची जबाबदारीची संकल्पना विशद करून भारतीय पुराव्याचा कायदा 1872 मधील पुरावा देऊन सिद्ध करण्याची जबाबदारी संदर्भातील तरतुदींचा उहापोह करा.
- प्रश्न 4)** मृत्यूपूर्व जबाब हा एक उत्तम पुरावा आहे हे विधान संबंधित न्याय निवाड्यांच्या मदतीने विशद करा.
- प्रश्न 5)** विशेष परिस्थिती मध्ये केलेल्या विधानांना पुराव्याच्या दृष्टीने असलेले महत्व स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6) भारतीय पुराव्याच्या कायदा 1872 नुसार कबुली जबाबाची संकल्पना विशद करून कोणत्या परिस्थिती मध्ये कबुली जबाब ग्राह्य धरला जातो याचे विश्लेषण करा.
- प्रश्न 7) भारतीय पुराव्याच्या कायदा 1872 नुसार संबंधित तथ्य आणि वादातील तथ्य यांचे महत्त्व विशद करा.
- प्रश्न 8) भारतीय पुराव्याच्या कायदा 1872 नुसार प्रतिबंधक कबुली ही संकल्पना विशद करून प्रतिबंधक कबुली संदर्भातील कायद्याचे विविध न्यायनिवाड्यांच्या मदतीने निश्लेषण करा.
- प्रश्न 9) परिस्थिती जन्य पुराव्याचे महत्त्व विशद करून परिस्थिती जन्य पुराव्या संदर्भातील कायद्याचे विविध न्यायनिवाड्यांच्या मदतीने विश्लेषण करा.

- प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा :
- अ) बाल साक्षीदार
- ब) तीस वर्ष जुना दस्तऐवज
- क) प्रमाणित प्रत
- ड) मूल औरस असल्याबद्दल चे गृहितक
- इ) हुंडा बळी बदलचे गृहितक

***

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-847

[Total No. of Pages : 4

[5933]-804

LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Years Law Course)

**LP 0804 : ALTERNATE DISPUTE RESOLUTION
SYSTEM (Paper - II)
(2017 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three question from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A

Attempt Any Three :

[3 × 15 = 45]

Q1) Enumerate the various forms of alternate dispute resolution?

Q2) Explain the role of Conciliator and procedure for reaching amicable settlement under Arbitration and Conciliation Act.

Q3) Define the term Negotiation. And explain features and types of negotiation.

Q4) What is foreign award. Explain in detail New York convention award.

Q5) Define Arbitral Tribunal and jurisdiction Arbitral Tribunal?

P.T.O.

PART - B

Attempt Any Two :

[2 × 10 = 20]

- Q6)* Write a detail note on district legal service authority Act.
- Q7)* What is UNICTRAL Model Law on International Commercial Arbitration?
- Q8)* Give a detail note on New York convention awards.
- Q9)* Explain Mediation along with its theories and types.

PART - C

Attempt Any Three :

[3 × 5 = 15]

Q10) Short notes :

- a) International commercial arbitration
- b) Conciliation proceedings
- c) Arbitration agreement
- d) Enforcement of arbitration award
- e) Difference between arbitration and conciliation

□□□

Total No. of Questions : 10]

PA-847

[5933]-804

LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Years Law Course)

LP 0804 : ALTERNATE DISPUTE RESOLUTION
SYSTEM (Paper - II)

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) विभाग अ मधील कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) विभाग ब मधील कोणतेही 2 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) विभाग क मधील कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

कोणतेही तीन :

[3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) वैकल्पिक विवाद निराकरणाच्या विविध स्वरूपांची गणना करा?

प्रश्न 2) लवाद आणि सामंजस्य कायदांतर्गत सामंजस्यपूर्ण तोडगा काढण्यासाठी सामंजस्याची भूमिका आणि कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) वाटाघाटी या शब्दाची व्याख्या करा. आणि वैशिष्ट्ये आणि वाटाघाटीचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) परदेशी पुरस्कार म्हणजे काय. न्यू यॉर्क अधिवेशन पुरस्कार तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) लवाद न्यायाधिकरण आणि अधिकार क्षेत्र लवाद न्यायाधिकरण परिभाषित करा?

भाग - ब

कोणतेही दोन :

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरण अधिनियमावर तपशीलवार नोंद लिहा.
- प्रश्न 7) आंतरराष्ट्रीय व्यावसायिक लवादावर अन सिटरल मॉडेल कायदा काय आहे?
- प्रश्न 8) न्यू यॉर्क अधिवेशन पुरस्कारांची तपशीलवार नोंद द्या.
- प्रश्न 9) मध्यस्थी त्याच्या सिद्धांत आणि प्रकारांसह स्पष्ट करा.

भाग - क

कोणतेही तीन :

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10) टीपा लिहा :
- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यावसायिक लवाद
- ब) समेट कार्यवाही
- क) लवाद करार
- ड) लवादाच्या निवाड्याची अंमलबजावणी
- इ) लवाद आणि समेट यातील फरक

□□□

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-2595

[5933]-808

[Total No. of Pages : 4

LL.B. (Second Year of Three Year Law Course)

LO-0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any 3 questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) Attempt any 2 questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) Attempt any 3 short notes from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) What is meant by dishonour by non-acceptance and dishonour by non-payment?

Q2) Write down the salient features of Registration Act, 1908.

Q3) Write down the provisions of objections in appeal to overvaluation and under valuation under the Suits Valuation Act, 1887.

Q4) Discuss the provisions of stamp duty and registration charges under the Maharashtra stamp Act, 1958.

Q5) Discuss the various purposes of court fees under Maharashtra Court Fees Act, 1959.

PART-B

[2×10=20]

Q6) Write down the salient features of the Interest Act, 1978.

Q7) Discuss the registration of documents and consequence of non-registration under The Registration Act, 1908

P.T.O.

Q8) Write down the essentials of the promissory note.

Q9) What are presumptions and estoppel under The Negotiable Instrument Act, 1881?

PART- C

[3×5=15]

Q10) Write Short Notes (Any Three)

- a) Perpetual injunction.
- b) Duties of registering Officers when documents presented.
- c) Distinction between bill of exchange and cheque.
- d) Registration of Will.
- e) Valuation for suits relating to land under The Suits Valuation Act, 1887.

Total No. of Questions : 10]

PA-2595

[5933]-808

LL.B. (Second Year of Three Year Law Course)

LO-0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) स्वीकार न केल्याने अनादर आणि पैसे न दिल्याने अनादर म्हणजे काय सविस्तर लिहा.

प्र.2) नोंदणी कायदा, 1908 ची ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.3) वाद मूल्यांकन अधिनियम, 1887 अंतर्गत ओव्हरव्हॅल्युएशन आणि अंडर व्हॅल्युएशनच्या अपीलमधील आक्षेपांच्या तरतुदी लिहा.

प्र.4) महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 अंतर्गत मुद्रांक शुल्क आणि नोंदणी शुल्काच्या तरतुदीची माहिती लिहा.

प्र.5) महाराष्ट्र कोर्ट फी अधिनियम, 1959 अंतर्गत कोर्ट फी चे विविध उद्देश स्पष्ट करा.

प्र.6) व्याज कायदा, 1978 चे ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.7) नोंदणी कायदा, 1908 अंतर्गत दस्तऐवजांची नोंदणी व नोंदणी न केल्यामुळे होणारे परिणाम याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.8) प्रॉमिसरी नोटमधील आवश्यक गोष्टी लिहा.

प्र.9) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट अॅक्ट, 1881 अंतर्गत गृहीतके आणि इस्टोपेल म्हणजे काय?

प्र.10) कोणतीही तीन टिपा लिहा:

- अ) शाश्वत आदेश
- ब) दस्तऐवज सादर करताना नोंदणी अधिकार्यांची कर्तव्ये
- क) बिल ऑफ एक्सचेंज आणि चेक मधील फरक
- ड) इच्छापत्राची नोंदणी
- इ) सूट्स व्हॅल्युएशन अॅक्ट, 1887 अंतर्गत जमिनीशी संबंधित खटल्यांचे मूल्यांकन

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-848

[Total No. of Pages : 4

[5933]-901

LL.B. (Semester - V)

(Third Year of Three Years Law Course)

LC-0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part - A. Each question in Part - A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part - B. Each question in Part - B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part - C. Each question in Part - C is for 5 marks.

PART - A

Attempt any three :

[3 × 15 = 45]

- Q1) Explain the concept of limitation, and explain the salient features of the Indian Limitation Act, 1963.
- Q2) When do the execution proceedings begin and what is the procedure for execution of decrees?
- Q3) Define 'Summons'. What are the different modes for serving summons under the Civil Procedure Code?
- Q4) Critically examine the doctrine of 'Res judicata'. What is a former suit?
- Q5) What is meant by 'written statement'? What are the rules of defense considered while filing of a written statement? Explain briefly.

P.T.O.

PART - B

Attempt any two :

[2 × 10 = 20]

- Q6)* "Every suit shall be instituted in the court of the lowest grade competent to try it". Comment.
- Q7)* Under what circumstances can a Civil Court make a 'Reference' to the High Court regarding any question of law arising in the case?
- Q8)* Define 'Injunction'. Explain the grounds and principles to grant a temporary injunction.
- Q9)* Explain the rules of procedure as regarding withdrawal or compromise of suits.

PART - C

Attempt any three :

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes :

- Notice under S. 80 of CPC
- Bar of Limitation
- Receiver
- Interrogatories
- Framming of Issues.

***

Total No. of Questions : 10]

PA-848

[5933]-901

LL.B. (Semester - V)

(Third Year of Three Years Law Course)

LC-0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(सिविल प्रोसिजर कोड)

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

कोणतेही तीन प्रयत्न करा :

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) मर्यादेची संकल्पना स्पष्ट करा आणि भारतीय मर्यादा कायदा, 1963 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) अंमलबजावणीची कार्यवाही केव्हा सुरू होते आणि डिक्रीच्या अंमलबजावणीची प्रक्रिया काय आहे?
- प्रश्न 3) 'समन्स' परिभाषित करा. सिविल प्रोसिजर कोड अंतर्गत समन्स बजावण्याच्या विविध पद्धती काय आहेत?
- प्रश्न 4) पूर्व न्याय सिद्धांताच्या तरतुदींचे गुणावगुणीत विश्लेषण करा. पूर्ववर्ती दावा म्हणजे काय?
- प्रश्न 5) लेखी जबाब म्हणजे काय? जबाब दाखल करतेवेळी प्रतिवादाचे नियम कोणते लागू होतात? थोडक्यात लिहा.

भाग - ब

कोणतेही दोन प्रयत्न करा :

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** “प्रत्येक खटला हा प्रयत्न करण्यास सक्षम असलेल्या सर्वात खालच्या दर्जाच्या न्यायालयात दाखल केला जाईल”. टिप्पणी.
- प्रश्न 7)** कोणत्या परिस्थितीत दिवाणी न्यायालय या प्रकरणात उद्भवणाऱ्या कायद्याच्या कोणत्याही प्रश्नाबाबत उच्च न्यायालयाला ‘संदर्भ’ देऊ शकते?
- प्रश्न 8)** निषेधाज्ञेची व्याख्या करा. तात्पुरती निषेधाज्ञा कोणत्या परिस्थितीत व तत्व अंगीकारून दिली जाते त्याचे वर्णन करा.
- प्रश्न 9)** दाव्याची तडजोड व परत घेणे याबाबतच्या कार्यप्रणालीचे नियम समजावून सांगा.

विभाग - क

कोणतेही तीन प्रयत्न करा :

[3 × 5 = 15]

प्रश्न 10) लहान नोट्स लिहा :

- अ) कलम 80 नुसार असलेली नोटीस
ब) मर्यादेचा बार
क) प्रापक
ड) परिप्रश्न यादी
इ) वादाचे मुद्दे ठरवणे

❧❧❧

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-1178

[Total No. of Pages : 4

[5933]-902

T.Y. LL.B

(Third Year of Three Years Law Course)

LC - 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any Three Questions from Part A. Each Question carries 15 marks.
- 2) Answer any Two Questions from Part B. Each Question carries 10 marks.
- 3) Answer question no. 9 from Part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)* Explain the rule of Harmonious Construction with help of decided case laws.
- Q2)* Explain the aims and objectives of the General Clauses Act.
- Q3)* What is Mischief Rule? Discuss the rule with the help of decided case laws.
- Q4)* The Penal statutes are strict statutes explain with decided case laws.
- Q5)* Discuss the importance of external aid in interpretation of status.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)* Explain Rule of *ejusdem generis* principle with help of decided case laws.
- Q7)* Explain the interpretation of statutes affecting jurisdiction of courts.
- Q8)* Describe the various modes of interpretation of the Constitution.
- Q9)* State the explain the deference between Remedial and Penal statutes.

P.T.O.

PART - C

Q10) Write a note on any Three :

[3 × 5 = 15]

- a) Vicarious Liability.
- b) Committee report
- c) Parliamentary history.
- d) Mandatory statutes.
- e) International convention.

Total No. of Questions : 10]

PA-1178

[5933]-902

T.Y. LL.B

(Third Year of Three Years Law Course)

LC - 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 9 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) निर्णय झालेल्या केस कायद्यांच्या मदतीने सुसंवादी बांधकाम (हार्मोनियस कन्स्ट्रक्शन) चा नियम स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) सामान्य कलम कायद्याची उद्दिष्टे आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) मिस्चीफ रूल म्हणजे काय? निर्णय घेतलेल्या केस कायद्यांच्या मदतीने नियमावर चर्चा करा.
- प्रश्न 4) दंडात्मक कायदे हे कठोर कायदे आहेत हे निर्णय घेतलेल्या केस कायद्यांसह स्पष्ट करतात.
- प्रश्न 5) कायद्यांचा अर्थ लावताना बाह्य सहाय्याच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) निर्णय केलेल्या केस कायद्यांच्या मदतीने सजातीय/सारख्याच प्रकारचे (इजुस्टेम जेनेरिस) तत्वाचे नियम स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) न्यायालयांच्या अधिकार क्षेत्रावर परिणाम करणाऱ्या कायद्यांच्या अर्थ स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) राज्यघटनेच्या व्याख्येच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.

प्रश्न 9) उपचारात्मक आणि दंडात्मक कायदे यांच्यातील फरक सांगा आणि स्पष्ट करा.

भाग - ब

प्रश्न 10) कोणत्याही तीन वर टीप लिहा :

[3 × 5 = 15]

- अ) दुसऱ्यासाठी स्वःहा भोगलेले दायित्व
- ब) समितीचा अहवाल
- क) संसदीय इतिहास
- ड) अनिवार्य कायदे
- इ) आंतरराष्ट्रीय अधिवेशन

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-849

[Total No. of Pages : 4

[5933]-903

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LC 0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from part A. Each question carry 15 marks.
- 2) Answer any two questions from part B. Each question carry 10 marks.
- 3) Answer question no. 10 from part C as directed. Question No 10 is for 15 marks.

PART - A

[3×15=45]

- Q1) Discuss the principles sustainable development and polluter pays principle with decided case laws.
- Q2) Explain various Measures taken for protection and conservation of natural resources, under The Water Act, 1974.
- Q3) Discuss the impact of Stockholm Conference, 1972 in India with reference to Environmental Laws.
- Q4) Explain the Historical origin of Environment Law, International and Indian perspective.
- Q5) Discuss the various causes and effects of Environmental pollution and mention the controlling measures.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Discuss the impact of Earth Summit-II, 1997 on Indian legal system.
- Q7)** Explain the significance of World Summit on Sustainable development, 2002 in India.
- Q8)** Explain the origin and development of Environmental Law in India.
- Q9)** Discuss the Criminal Liability and Environment Protection-Offences affecting public health and safety under Indian Penal Code, 1860.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write Notes on any THREE.

- a) Nuisance.
- b) Trespass.
- c) Negligence.
- d) Absolute and Strict liability.
- e) Noise Pollution.

Total No. of Questions : 10]

PA-849

[5933]-903

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LC 0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) उत्तरे प्रश्न क्रं. 10 निर्देशानुसार भाग क पासून प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) शाश्वत विकास आणि प्रदूषक वेतन तत्त्वांची चर्चा करा.

प्र.2) जल कायदा, 1974 अंतर्गत नैसर्गिक संसाधनांचे संरक्षण आणि संवर्धन करण्यासाठी घेतलेल्या विविध उपाययोजना स्पष्ट करा.

प्र.3) पर्यावरण कायदांच्या संदर्भात स्टॉकहोम कॉन्फरन्स, 1972 च्या भारतातील प्रभावाची चर्चा करा.

प्र.4) पर्यावरण कायदाची ऐतिहासिक उत्पत्ती, आंतरराष्ट्रीय आणि भारतीय दृष्टिकोने स्पष्ट करा.

प्र.5) पर्यावरण प्रदूषणाची विविध कारणे आणि परिणामांची चर्चा करा आणि नियंत्रण उपायांचा उल्लेख करा.

प्र.6) अर्थ समिट - II , 1997 चा भारतीय कायदेशीर व्यवस्थेवर झालेल्या प्रभावाची चर्चा करा.

प्र.7) भारतातील शाश्वत विकासावराल जागतिक शिखर परिषदेचे महत्त्व, 2002 स्पष्ट करा.

प्र.8) भारतातील पर्यावरण कायद्याची उत्पत्ती आणि विकास स्पष्ट करा.

प्र.9) गुन्हेगारी दायित्व आणि पर्यावरण संरक्षण - भारतीय दंड संहिता, 1860 अंतर्गत सार्वजनिक आरोग्य आणि सुरक्षिततेवर परिणाम करणारे गुन्हे यावर चर्चा करा.

प्र.10) लघु टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

- अ) उपद्रव
- ब) अतिक्रमण
- क) निष्काळजीपणा
- ड) संपूर्ण आणि कठोर दायित्व यावर टिपा लिहा.
- इ) ध्वनी प्रदूषण

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-850

[Total No. of Pages : 4

[5933]-904

T.Y. LL.B

(Third Year of Three Years Law Course)

LP - 0904 : DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE

Practical Training (Paper - III)

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any Three Questions from Part A. Each Question in Part A carries 15 marks.
- 2) Answer any Two Questions from Part B. Each Question in Part B carries 10 marks.
- 3) Answer any Three Questions from Part C. Each Question in Part C carries 05 marks.

PART - A (Attempt Any Three)

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Draft an agreement to sell flat in Navjivan Co-op Housing Society by Mr. ABS to Mr JKT.
- Q2)** Draft a reply to Notice under Sec. 138 of the Negotiable Instrument Act, 1882.
- Q3)** Draft a suit for recovery of price of Machinery sold by M/s Titalis Pvt. Ltd. to Julian Pharmaceuticals.
- Q4)** Draft a written statement in a suit for specific performance for immovable property.
- Q5)** Draft an application for maintenance by wife for herself and children.

PART - B (Attempt Any Two)

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Draft a reply to Consumer complaint alleging defect in the refrigerator sold by M/s Pinakin and Sons to Mr. JBN.
- Q7)** Draft a Gift deed of property by Mr. XYZ to his friend Mr. OTP.
- Q8)** Draft a petition for divorce by Mutual consent filed by Mr T and Mrs. T
- Q9)** Draft an application to court for recovery of motor vehicle seized by police.

P.T.O.

PART - C (Attempt Any Three)

Q10) Write short notes on the following :

[3 × 5 = 15]

- a) Investigation of title.
- b) Contents of a draft conveyance.
- c) Objects of conveyance.
- d) Rules of pleading.
- e) Jurisdiction.

Total No. of Questions : 4]

PA-850

[5933]-904

T.Y. LL.B

(Third Year of Three Years Law Course)

LP - 0904 : DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE

Practical Training (Paper - III)

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) विभाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) विभाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) विभाग क मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

भाग - अ (कोणतेही तीन)

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) श्री एबीएस यांनी श्री जेकेटी यांना नवजीवन सहकारी गृहरचना संस्था येथील फ्ल्याट विकण्याचे ठरवले आहे तरी त्या करारनाम्याचे प्रारूप बनवा.
- प्रश्न 2) निगोशिएबल इन्सट्रुमेन्ट कायदा 1882 चा कलम 138 अंतर्गत दिलेल्या नोटिशीला उत्तर द्या.
- प्रश्न 3) मेट्रीटलीसप्रा ली यांनी जूलियनफार्मा यांना विकलेल्या यंत्र सामुग्रीच्या किंमत वसुलीचा दावा तयार करा.
- प्रश्न 4) स्थावर मालमत्तेसंदर्भात दाखल केलेल्या विनिर्दिष्ट पालन दाव्यासाठी जबाब दाखल करा.
- प्रश्न 5) पत्नीतर्फे, तिच्या स्वतासाठी व मुलांसाठी पोटगी मागण्याचा अर्ज तयार करा.

भाग - ब (कोणतेही दोन)

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) मेपिन्कीन व मंडळी यांनी श्री जेबीएन यांना विकलेल्या रेफ्रिजरेटर मधील खराबी बद्दल श्री जेबीएन तर्फे ग्राहक मंचामध्ये तक्रारीचा मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 7) श्री एक्स वाय ड्रेड यांना त्यांचे मित्र श्री ओपीटी यांना बक्षीस पत्राद्वारे आपली मालमत्ता द्यायची आहे. तरी त्या बक्षीस पत्राचा दस्त तयार करा.

- प्रश्न 8) श्री टी सौ टी यांची परस्पर संमतीने विवाह विच्छेदाच्या याचिकेचा मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 9) पोलीसांच्या ताब्यात असलेली मोटार सायकल मूळ मालकाच्या ताब्यात मिळावी या करता न्यायालयात अर्ज तयार करा.

भाग - ब (कोणतेही तीन)

प्रश्न 10) टिपा लिहा : [3 × 5 = 15]

- अ) टायटलचे इन्व्हेस्टिगेशन
- ब) कन्व्हेयन्सच्या मसुद्याचे घटक
- क) कन्व्हेयन्सची उद्दिष्टे
- ड) प्लीडींगचे नियम
- इ) अधिकार क्षेत्र

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-853

[Total No. of Pages : 4

[5933]-908

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO 0908 : LAND LAWS - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Define Premises. What are the different premises which are exempted from the application of the act? How exemptions are classified?
- Q2)** State the provisions relating to Registration of Real Estate Projects under the Real Estate (Regulation & Development) Act, 2016. What is the penalty for Non-Registration?
- Q3)** Discuss in detail Rights, Duties, Liabilities and Disabilities of an Apartment owner, Tenants and Users under the Maharashtra Apartment Ownership Act, 1970.
- Q4)** Explain Control of Development and use of Land included in Development Plans with legal provisions incorporated in The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966.
- Q5)** Discuss Duties, Liabilities and Responsibilities of a Promoter under The Maharashtra Ownership Flats Act, 1963.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Discuss Functions, Duties, Obligations and liabilities of a promoter from advertisement to completion of project under The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.
- Q7)** Discuss landlord's duty to keep the premises in good repair & not to cut off or withhold essential supply or service.
- Q8)** Who is Promoter? Explain the General Liabilities of Promoter under The Maharashtra Ownership Flats Act, 1963.
- Q9)** Write a detailed note on Content of Development Plan under The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write short notes on any three :

- Define the term "Landlord" under Maharashtra Rent Control Act, 1999.
- Rights, duties and liabilities of allottees under RERA Act, 2016.
- Essential supplies and services under The Maharashtra Ownership Flats Act, 1963.
- Contribution to common expenses, charge under The Maharashtra Apartment Ownership Act, 1970.
- Power to adjudicate compensation under RERA Act, 2016.

Total No. of Questions : 10]

PA-853

[5933]-908

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO 0908 : LAND LAWS - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग क मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3×15=45]

- प्र.1)** परिसर परिभाषित करा. कायद्याच्या अर्जातून सूट देण्यात आलेली वेगळी जागा कोणती आहे? सवलतींचे वर्गीकरण कसे केले जाते?
- प्र.2)** रिअल इस्टेट (नियमन आणि विकास) अधिनियम, 2016 अंतर्गत रिअल इस्टेट प्रकल्पांच्या नोंदणीशी संबंधित तरतुदी सांगा. नोंदणी न केल्यास काय दंड आहे?
- प्र.3)** अपार्टमेंट मालक, भाडेकरू यांचे हक्क, कर्तव्ये, दायित्वे आणि अक्षमता याविषयी तपशीलवार चर्चा करा आणि महाराष्ट्र अपार्टमेंट मालकी कायदा, 1970 अंतर्गत वापरकर्ते.
- प्र.4)** महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, 1966 मध्ये अंतर्भूत केलेल्या कायदेशीर तरतुदींसह विकास योजनांमध्ये समाविष्ट असलेल्या जमिनीचा विकास आणि वापर नियंत्रण स्पष्ट करा.
- प्र.5)** महाराष्ट्र ओनरशिप फ्लॅट्स कायदा, 1963 अंतर्गत प्रवर्तकाची कर्तव्ये, दायित्वे आणि जबाबदाऱ्यांची चर्चा करा.

प्र.6) रिअल इस्टेट (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत जाहिरातीपासून प्रकल्प पूर्ण होईपर्यंत प्रवर्तकाची कार्ये, कर्तव्ये, दायित्वे आणि दायित्वे यांची चर्चा करा.

प्र.7) परिसराची चांगली दुरूस्ती करणे आणि अत्यावश्यक पुरवठा किंवा सेवा खंडित किंवा रोखू नये यासाठी जमीनमालकाच्या कर्तव्याची चर्चा करा.

प्र.8) प्रवर्तक कोण आहे? महाराष्ट्र ओनरशिप फ्लॅट्स कायदा, 1963 अंतर्गत प्रवर्तकाच्या सामान्य दायित्वांचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.9) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, 1966 अंतर्गत विकास आराखड्याच्या सामग्रीवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा.

- अ) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत "जमीन मालक" या शब्दाची व्याख्या करा.
- ब) RERA कायदा, 2016 अंतर्गत वाटप करणाऱ्यांचे अधिकार, कर्तव्ये आणि दायित्वे.
- क) महाराष्ट्र मालकी सदनिका अधिनियम, 1963 अंतर्गत आवश्यक पुरवठा आणि सेवा.
- ड) महाराष्ट्र अपार्टमेंट ओनरशिप अॅक्ट, 1970 अंतर्गत सामान्य खर्चाचे योगदान, शुल्क.
- इ) RERA कायदा, 2016 अंतर्गत भरपाईचा निर्णय घेण्याचा अधिकार.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-2598

[Total No. of Pages : 4

[5933]-1001

**T.Y. LL.B. (Third Year of Three Years Course)
LC - 1001 : CRIMINAL PROCEDURE CODE
(2017 Pattern) (Semester - VI)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates.

- 1) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part-C as directed. Each question for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) 'The Criminal procedure has to be just fair and reasonable to the accused as well as to the victims,' elaborate the statement in the light of importance of fair trial.

Q2) What is Arrest? And discuss the circumstances in which arrest of a person becomes necessary?

Q3) Explain the procedure prescribed for trial of an offence before the Court of Session.

Q4) What is Investigation? Explain how Investigation differs from Inquiry?

Q5) Explain in detail about the power of Court to release certain offenders on probation of good conduct.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain in detail about provisions of Criminal Procedure Code on security for keeping peace and good behavior.
- Q7)** Explain the provisions of Criminal Procedure Code on Execution, Suspension and commutation of sentences.
- Q8)** What is Bail? Discuss when bail may be taken in case of Non Bailable offence?
- Q9)** What is meant by appeal? 'No appeal unless otherwise provided', Explain.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write short notes (any 3):

- a) Search Warrants.
- b) Summons for Appearance.
- c) Prosecutor.
- d) Review.
- e) Legal aid.

Total No. of Questions : 10]

PA-2598

[5933] 1001

T.Y. LL.B. (Third Year of Three Years Course)
LC - 1001 : CRIMINAL PROCEDURE CODE
(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
  - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
  - 3) निर्देशानुसार भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

- प्र.1)** 'गुन्हेगारी न्यायप्रक्रिया ही आरोपी तसेच पीडितांसाठी न्याय आणि वाजवी असली पाहिजे', निष्पक्ष खटल्याच्या महत्त्वाच्या संदर्भात वरिल विधान स्पष्ट करा.
- प्र.2)** अटक म्हणजे काय ? आणि कोणत्या परिस्थितीत एखाद्या व्यक्तिला अटक करणे आवश्यक आहे याबद्दल चर्चा करा ?
- प्र.3)** सत्र न्यायालयासमोर चालवल्या जाणाऱ्या गुन्हाच्या खटल्यासाठी विहित कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
- प्र.4)** तपास म्हणजे काय ? तपास हे चौकशीपेक्षा वेगळे कसे आहे ते स्पष्ट करा.
- प्र.5)** काही गुन्हेगारांना चांगल्या वर्तणुकीच्या परिवीक्षेवर (प्रोबेशनवर) सोडण्याच्या न्यायालयाच्या अधिकाराबद्दल तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.

प्र.6) शांतता राखण्यासाठी आणि चांगले वर्तन ठेवण्यासाठी फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या तरतुदीबद्दल तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.

प्र.7) शिक्षेची अंमलबजावणी, निलंबन आणि शिक्षेचे रूपांतर यावर फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.8) जामीन म्हणजे काय? अजामीनपात्र गुन्ह्यात जामीन कधी घेता येईल यावर चर्चा करा?

प्र.9) अपील म्हणजे काय? 'स्पष्ट निर्देशांशिवाय अपील नाही', हे विधान स्पष्ट करा.

प्र.10) कोणत्याही तीनवर लहान टिपा लिहा :

- अ) शोध वॉरंट
- ब) हजर राहण्यासाठी समन्स
- क) फिर्यादी
- ड) पुनरावलोकन
- इ) कायदेशीर मदत

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-2647

[Total No. of Pages : 4

[5933]-1002

T.Y. LL.B. (Semester - VI)

(Third Year of Three Years Law Course)

LC-1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part - A. Each question in Part - A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part - B. Each question in Part - B is for 10 marks.
- 3) Answer question No. 10 from Part - C as directed. Question No. 10 is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) Discuss the Judicial Control of Administrative Action through Writs.

Q2) What do you understand as Doctrine of Bias? How judiciary applies the Doctrine as basic facet of Principles of Natural Justice? Explain.

Q3) Discuss the role of Administrative law in modern democracies.

Q4) What is an Administrative Tribunal? Discuss nature, need and growth of Administrative Tribunals in India.

Q5) The Doctrine of Judicial Review of Administrative Discretion is essential for the maintenance of the Rule of Law. Explain.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the law on the Tortious Liability of state with the help of relevant case laws.
- Q7)** Discuss the salient features of Right to Information Act, 2005.
- Q8)** Explain the extent to which the Doctrine of Separation of powers is incorporated in the Constitution of India.
- Q9)** Critically examine Dicey's Concept of Rule of Law.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes (Any 3) :

- a) Audi Alteram Partem
- b) Court Privileges in legal proceedings
- c) Sub-delegation
- d) Lokpal and Lokayukta

❀❀❀❀

Total No. of Questions : 10]

PA-2647

[5933]-1002

T.Y. LL.B. (Semester - VI)

(Third Year of Three Years Law Course)

LC-1002 : ADMINISTRATIVE LAW

प्रशासकीय कायदा

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
- 3) भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) प्रशासकीय कृतीवर न्यायिक नियंत्रण हे प्राधिलेखान्वये/लेखी हुकूमान्वये केले जाते. चर्चा करा.
- प्रश्न 2) 'ओढा किंवा कल चा सिद्धांत म्हणून तुम्हाला काय समजते? नैसर्गिक न्यायाच्या तत्त्वाचे मूलभूत पैलू म्हणून न्यायव्यवस्था हा सिद्धांत कशी लागू करते? स्पष्ट करणे.
- प्रश्न 3) आधुनिक लोकशाहीमध्ये प्रशासकीय कायद्याच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) 'प्रशासकीय न्यायाधिकरण' म्हणजे काय? प्रशासकीय न्यायाधिकरणाचे स्वरूप, आवश्यकता, आणि वृद्धी याबाबत चर्चा करा.
- प्रश्न 5) कायद्याचे नियम राखण्याकरिता प्रशासकीय स्वेच्छाधिकार्यांचे न्यायिक परीक्षण करणे आवश्यक आहे. स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6) शासनाचे 'नुकसानीबाबत दायित्वाचा कायदा' यावर न्यायालयीन निर्णयासहित चर्चा करा.
- प्रश्न 7) माहिती अधिकार कायदा, 2005 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 8) भारतीय राज्यघटनेत सत्तेच्या विभागणीचा सिद्धांत किती प्रमाणात समाविष्ट केला आहे. ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) 'कायद्याचे नियम' याबाबत डायसीच्या विचारांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

- प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा :
- अ) दुसरी बाजूही ऐका (ऑडी अल्टरम पार्टम)
- ब) कायदेशीर कार्यवाहीत न्यायालयीन विशेषाधिकार
- क) उपप्रत्यायोजन
- ड) लोकपाल आणि लोकायुक्त

***

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-2690

[Total No. of Pages : 4

[5933]-1003

T.Y. LL.B. (Semester - VI)

(Third Year of Three Year Law Course)

LC 1003 : COMPANY LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any **THREE** questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.
- 2) Answer any **TWO** questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.
- 3) Answer question No. 10 from Part C as directed. Each question in Part C carries 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Distinguish between a Private and a Public Limited Company. Explain the procedure for conversion of a Public Limited Company into a Private Limited Company.
- Q2)** What are different types of share capital that a company can issue? What are the requirements for issuing shares with differential voting rights?
- Q3)** Explain the doctrine of lifting the veil of corporate personality with suitable case laws.
- Q4)** Discuss in detail the provisions relating to appointment and removal of Director of the Company.
- Q5)** What is winding up of the Company? Explain the provisions specifically applicable in case of voluntary winding up.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** What is Memorandum of Association? Explain the provisions relating to alteration of Memorandum of Association and Doctrine of Ultra Vires.
- Q7)** State and explain the provisions relating to Auditor under the Companies Act 2013.
- Q8)** Discuss the provisions relating to Compromises, Arrangements and Amalgamations under the Companies Act, 2013.
- Q9)** State and explain the provisions relating to Prevention of Oppression and Mismanagement under the Companies Act 2013.

PART - C

Q10) Write short notes (any three). **[3 × 5 = 15]**

- a) Charge
- b) Transfer of shares
- c) Statutory meeting
- d) Corporate Social Responsibility
- e) Kinds of Prospectus

□□□

Total No. of Questions : 10]

PA-2690

[5933]-1003

T.Y. LL.B. (Semester - VI)
(Third Year of Three Year Law Course)

LC 1003 : कंपनी कायदा

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) प्रायव्हेट आणि पब्लिक लिमिटेड कंपनीमधील फरक ओळखा. पब्लिक लिमिटेड कंपनीचे प्रायव्हेट लिमिटेड कंपनीत रूपांतर करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कंपनी जारी करू शकणारे विविध प्रकारचे शेअर भांडवल कोणते आहे? विभेदक मतदान अधिकारांसह शेअर जारी करण्यासाठी कोणत्या आवश्यकता आहेत?
- प्रश्न 3) योग्य केस कायदांसह कॉर्पोरेट व्यक्तिमत्त्वाचा बुरखा उचलण्याचा सिद्धांत स्पष्ट करा?
- प्रश्न 4) कंपनीच्या संचालकाची नियुक्ती आणि काढून टाकण्यासंबंधीच्या तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 5) कंपनी बंद करणे म्हणजे काय? ऐच्छिक संपुष्टात येण्याच्या बाबतीत विशेषतः लागू असलेल्या तरतुदी स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6) मेमोरैंडम ऑफ असोसिएशन म्हणजे काय? मेमोरैंडम ऑफ असोसिएशनमध्ये बदल आणि डॉक्ट्रीन ऑफ अल्ट्रा व्हायर्सशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) कंपनी कायदा, 2013 अंतर्गत ऑडिटरशी संबंधित तरतुदी सांगा आणि स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) कंपनी कायदा, 2013 अंतर्गत तडजोड, व्यवस्था आणि एकत्रीकरणाशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 9) कंपनी कायदा अंतर्गत दडपशाही आणि गैरव्यवस्थापन प्रतिबंधक संबंधित तरतुदी सांगा आणि स्पष्ट करा.

- प्रश्न 10) लहान नोट्स लिहा (कोणत्याही तीन) : [3 × 5 = 15]
- अ) चार्ज
- ब) शेअर्सचे हस्तांतरण
- क) वैधानिक बैठक
- ड) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी
- इ) प्रॉस्पेक्टसचे प्रकार

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PA-2692

[Total No. of Pages : 4

[5933]-1007

Third Year LL.B. (Semester - VI)
(Third Year of Three Years Law Course)

LO-1008(D) : LAND LAWS - II
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Who are the important Revenue officers in the state? What are their power and duties?
- Q2)** What is meant by purchase price? How the purchase price is determined and how the payment of purchase price is made by the tenant?
- Q3)** Explain provisions relating to Assessment and settlement of land revenue of agricultural lands under Maharashtra Land Revenue Code, 1966.
- Q4)** “An entry in the record of rights, and a certified entry in the register of mutations shall be presumed to be true until the contrary is proved.” Elaborate in detail the provisions relating to record of rights in the light of this statement under Maharashtra Land Revenue Code, 1966.
- Q5)** What are the grounds for vesting of management of estate in State Government. Explain the provisions regarding management of estate held by landholder under Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act 1948.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Elaborate the procedure of consolidation under The Maharashtra Prevention of Fragmentation and Consolidation of Holdings Act, 1947.
- Q7)** Discuss the provisions relating to distribution of surplus land under The Maharashtra Agricultural Lands (Ceiling on Holdings) Act, 1961.
- Q8)** Elaborate the powers of mamlatdar's court under The Mamlatdars' Courts Act, 1906.
- Q9)** Discuss provisions relating to Termination of tenancies by landlord on default of tenant under Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act 1948.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes on any three :

- a) Encroachment on land
- b) Crooked Boundaries
- c) Maharashtra Revenue Tribunal
- d) Mamlatdar and Joint Mamlatdars, their appointment under The Mamlatdars' Courts Act, 1906
- e) Penalty for transfer or partition contrary to provision of The Maharashtra Prevention of Fragmentation and Consolidation of Holdings Act, 1947

Total No. of Questions : 10]

PA-2692

[5933]-1007

Third Year LL.B. (Semester - VI)
(Third Year of Three Years Law Course)

LO-1008(D) : जमीन कायदे - II

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) राज्यातील महत्त्वाचे महसूल अधिकारी कोण आहेत? त्यांचे अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत?
- प्रश्न 2) खरेदी किंमत म्हणजे काय? खरेदी किंमत कशी ठरवली जाते आणि भाडेकरूने खरेदी किंमतीचे पेमेंट कसे केले जाते?
- प्रश्न 3) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 अन्वये शेतजमिनींच्या जमीन महसुलाचे मुल्यांकन आणि सेटलमेंट यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 अन्वये "हक्कांच्या नोंदीतील नोंद, आणि फेरफार नोंदवहीत प्रमाणित नोंद ही उलट सिद्ध होईपर्यंत सत्य मानली जाईल". या विधानाच्या प्रकाशात अधिकारांच्या नोंदीशी संबंधित तरतुदी तपशीलवार सांगा.
- प्रश्न 5) इस्टेटचे व्यवस्थापन सोपवण्याची कोणती कारणे आहेत राज्य सरकारकडे महाराष्ट्र भाडेकरार आणि शेतजमीन अधिनियम 1948 अंतर्गत जमीनधारकाच्या मालकीच्या मालमत्तेच्या व्यवस्थापनाबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6) महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ फ्रॅगमेंटेशन अँड कन्सोलिडेशन ऑफ होल्डिंग्ज कायदा, 1947 अंतर्गत एकत्रीकरणाची प्रक्रिया विस्तृत चर्चा करा.
- प्रश्न 7) महाराष्ट्र शेतजमिनी (होल्डिंगची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 अंतर्गत अतिरिक्त जमिनीच्या वितरणाशी संबंधित तरतुदी विस्तृत चर्चा करा.
- प्रश्न 8) मामलतदार न्यायालय अधिनियम, 1906 अंतर्गत मामलतदारांच्या न्यायालयाचे अधिकार विस्तृत करा.
- प्रश्न 9) महाराष्ट्र भाडेकरू आणि शेतजमीन कायदा 1948 अंतर्गत भाडेकरूच्या चुकांमुळे मालकाकडून भाडेकरार संपुष्टात आणणे संबंधीच्या तरतुदींवर चर्चा करा.

- प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा :
- अ) जमिनीवरील अतिक्रमण
- ब) क्रॉकड बाउंडरीज कुटिल सीमा
- क) महाराष्ट्र महसूल न्यायाधिकरण
- ड) मामलतदार आणि संयुक्त मामलतदार, त्यांची नियुक्ती मामलतदार न्यायालय अधिनियम, 1906 अन्वये
- इ) तरतुदीच्या विरुद्ध हस्तांतरण किंवा विभाजन दंड तरतुदी, महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ फ्रॅगमेंटेशन अँड कन्सोलिडेशन ऑफ होल्डिंग्स ऍक्ट, 1947

ॐॐॐ